

Klasa: UP/-030-02/2004-01/66  
Urbroj: 580-02-05-41-42  
Zagreb, 20. listopada 2005.

Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja na temelju članka 34., članka 16. i članka 57. točka 3. Zakona o zaštiti tržišnog natjecanja ("Narodne novine", broj 122/03) u upravnom postupku utvrđivanja sprječavanja, ograničavanja ili narušavanja tržišnog natjecanja zlouporabom vladajućeg položaja od strane poduzetnika Ponikve d.o.o., sa sjedištem u Krku, Vršanska 14, zastupanog po direktoru Frani Mrakovčiću, pokrenutog temeljem zahtjeva Hrvatske udruge za zaštitu potrošača, sa sjedištem u Zagrebu, Trg kralja Petra Krešimira IV br. 2, zastupane po predsjednici, prof. dr. sc. Vesni Brčić-Stipčević, temeljem odluke Vijeća za zaštitu tržišnog natjecanja, donesene na 47. sjednici, održanoj 20. listopada 2005. donosi sljedeće

## RJEŠENJE

- I. Utvrđuje se da poduzetnik Ponikve d.o.o. od 12. studenoga 2003. na dalje narušava tržišno natjecanje zlouporabom vladajućeg položaja na mjerodavnom tržištu opskrbe vodom kućanstava putem vodovodne mreže i odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda kućanstava na otoku Krku i to izravnim nametanjem nepravednih prodajnih cijena temeljem:
  - a) Odluke o načinu plaćanja i visini cijene komunalnih usluga - pročišćeni tekst - 2004. godine, broj 45/s - 1/03, od 12. studenoga 2003., s primjenom počevši od 1. siječnja 2004. godine ("Službene novine" Primorsko-goranske županije, broj 34/03),
  - b) Odluke o izmjenama i dopunama Odluke navedene u točki I. a) izreke ovoga rješenja, broj 1/s - 1/04, od 26. siječnja 2004., s primjenom počevši od 1. ožujka 2004. ("Službene novine" Primorsko-goranske županije, broj 8/04.) i
  - c) Odluke o izmjenama i dopunama Odluke o načinu plaćanja i visini cijene komunalnih usluga - pročišćeni tekst ("Službene novine" Primorsko-goranske županije, broj 34/03 do 22/04), broj 6/s - 1/04, od 26. studenoga 2004., s primjenom počevši od 1. siječnja 2005. ("Službene novine", Primorsko-goranske županije, broj 45/04).
- II. Nalaže se poduzetniku Ponikve d.o.o. donošenje nove Odluke o načinu plaćanja i visini cijene komunalnih usluga ili donošenje Odluke o izmjenama i dopunama odluka navedenih u točki I. ove izreke, kojom će isti odrediti novu cijenu opskrbe vodom kućanstava putem vodovodne mreže i odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda kućanstava na otoku Krku bez nametanja nepravednih prodajnih cijena.

Rok izvršenja: bez odgode, a najkasnije u roku od tri (3) mjeseca od dana dostave ovoga rješenja.

- III. Nalaže se poduzetniku Ponikve d.o.o. da Agenciji za zaštitu tržišnog natjecanja dostavi na uvid novu Odluku o načinu plaćanja i visini cijene komunalnih usluga ili Odluku o izmjenama i dopunama odluka navedenih u točki I. izreke ovoga rješenja kao dokaz o izvršenju naloga iz točke II. izreke ovoga rješenja.

Rok izvršenja: osam (8) dana od dana donošenja navedenih odluka.

- IV. Zabranjuje se poduzetniku Ponikve d.o.o. svako buduće postupanje, odnosno donošenje novih Odluka o načinu plaćanja i visini cijene komunalnih usluga ili novih Odluka o izmjenama i dopunama važećih odluka kojima bi mogao dovesti potrošače u nejednak položaj određujući nepravedne prodajne cijene opskrbe vodom kućanstava putem vodovodne mreže i nepravedne cijene odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda kućanstava na otoku Krku.

- IV. Poduzetnik Ponikve d.o.o. obveznik je plaćanja upravne pristojbe u iznosu od 5.050,00 kuna, u korist Državnog proračuna Republike Hrvatske.

Rok izvršenja: osam (8) dana od dana dostave ovoga rješenja.

- VI. Ovo rješenje bit će objavljeno u «Narodnim novinama».

## Obrazloženje

I. Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja (dalje: Agencija) je 13. rujna 2004. zaprimila zahtjev Hrvatske udruge za zaštitu potrošača, sa sjedištem u Zagrebu, Trg kralja Petra Krešimira IV br. 2, zastupane po prof. dr. sc. Vesni Brčić-Stipčević, predsjednici Udruge (dalje: HUZP), kojim se traži pokretanje postupka radi utvrđivanje zlorabe vladajućeg položaja protiv poduzetnika Ponikve d.o.o., sa sjedištem u Krku, Vršanska 14, zastupanog po direktoru Frani Mrakovčiću (dalje: Ponikve d.o.o.), kao i da se zabrani svako daljnje postupanje poduzetnika Ponikve d.o.o., kojim bi isti mogao zlorabiti taj položaj.

Iz zahtjeva HUZP-a, u bitnome je proizlazilo da je poduzetnik Ponikve d.o.o. 12. studenog 2003. donio Odluku o načinu plaćanja i visini cijene komunalnih usluga, kojom je utvrdio način plaćanja i visinu cijena usluga opskrbe vodom, odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda te odvoza i odlaganja otpada i fekalija na području otoka Krka, na način da je podijelio kućanstva u 32 kategorije potrošača ovisno od godišnje količine potrošene vode. S tim u svezi, poduzetnik Ponikve d.o.o. je propisao različite cijene opskrbe vodom kućanstava s obzirom na godišnju količinu potrošene vode. Visina cijene opskrbe vodom određena je, ovisno o kategoriji potrošača, u rasponu od 5 do 70 kuna po prostornom metru. Isto tako je visina odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda određena u rasponu od 1,90 do 23,00 kune po prostornom metru.

Po primitku navedenog zahtjeva HUZP-a, Agencija je utvrdila da se isti u jednom dijelu odnosi na povredu odredaba Zakona o zaštiti potrošača («Narodne novine», broj 96/2003; dalje: ZoZP). Agencija nije ulazila u pitanje zakonitosti donošenja spornog Cjenika, odnosno je li, sukladno ZoZP-u u postupku donošenja istog sudjelovalo savjetodavno tijelo u kojem su uključeni predstavnici udruga potrošača. Stoga je Agencija navedeni zahtjev, u dijelu koji se odnosi na povredu odredaba navedenog zakona, temeljem članka 66. stavak 4. Zakona o općem upravnom postupku («Narodne novine», broj 53/91 i 103/96; dalje: ZoUP), ustupila na daljnje postupanje Državnom inspektoratu. Naime, sukladno odredbi članka 105. ZoZP-a Državni inspektorat te drugi nadležni inspektori obavljaju nadzor nad provođenjem istog.

## 1. Propisi primijenjeni tijekom postupka pred Agencijom

Agencija je u provedbi predmetnog upravnog postupka primijenila odredbe Zakona o zaštiti tržišnog natjecanja («Narodne novine», broj 122/03; dalje: ZZTN), Uredbu o načinu utvrđivanja mjerodavnog tržišta («Narodne novine», broj 51/2004) te Zakon o općem upravnom postupku («Narodne novine», broj 53/91 i 103/96), kojim se uređuju pitanja provedbe upravnog postupka pred Agencijom u dijelu koji nije propisan odredbama ZZTN-a kao posebnog zakona.

Temeljni propis koji uređuje održivu uporabu vodnih resursa i njihovo upravljanje na području Republike Hrvatske je Zakon o vodama ("Narodne novine", broj 107/95). Pored Zakona o vodama do danas je u Republici Hrvatskoj doneseno približno 40 podzakonskih akata. Područje financiranja vodnog gospodarstva uređeno je Zakonom o financiranju vodnog gospodarstva ("Narodne novine", broj 107/95). Navedenim zakonom propisani su izvori sredstava za financiranje poslova vodnog gospodarstva i namjena tih sredstava kojima se, u skladu sa Zakonom o vodama, ostvaruje upravljanje vodnim resursima u RH. Isti Zakon također propisuje način određivanja stopa i visinu sredstava za financiranje poslova vodnog gospodarstva, način utvrđivanja pojedinačnih obveza i naplate te druga pitanja u svezi s ostvarivanjem i korištenjem tih sredstava.

Zakon o komunalnom gospodarstvu («Narodne novine», broj 26/03), uređuje načela, način obavljanja i način financiranja komunalnog gospodarstva te ostala pitanja glede svrhovitog obavljanja komunalnih djelatnosti.

Zakon o zaštiti okoliša utvrđuje princip onečišćivač / snositelj troška, tj. onečišćivač snosi troškove nastale onečišćavanjem okoliša. Ta zakonska odredba je i u skladu s ekonomskim načelima u upravljanju vodnim resursima. Baza za primjenu tih načela je u Okvirnoj direktivi o vodama broj 2000/60/EC Europskog parlamenta i Europskog vijeća od 23. listopada 2000., (OJ L 327/1 od 22. prosinca 2000.; eng. *Water Framework Directive*; dalje: WFD).

Nadalje, Agencija je sukladno odredbama ZZTN-a, pri ocjeni je li u konkretnom slučaju riječ o zlouporabi vladajućeg položaja, u smislu odredaba ZZTN-a, te u ocjeni odgovarajućih mjera za uklanjanje protutržišnih učinaka takvog postupanja poduzetnika sukladno odredbama ZZTN-a i podredno u svezi postupovnih pitanja, sukladno odredbama ZoUP-a, na odgovarajući način primjenjivala kriterije i standarde poredbenog prava Europske zajednice (dalje: EZ).

Člankom 35. stavkom 3. ZZTN-a propisano je da Agencija u ocjeni svih oblika sprječavanja, ograničavanja ili narušavanja tržišnog natjecanja koji mogu utjecati na trgovinu između Republike Hrvatske i Europskih zajednica, u skladu s člankom 70. Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između Europskih zajednica i njihovih država članica i Republike Hrvatske («Narodne novine» - Međunarodni ugovori, broj 14/01; dalje: SSP), na odgovarajući način primjenjuje kriterije koji proizlaze iz pravilne primjene pravila o tržišnom natjecanju u Europskim zajednicama. Člankom 70. stavkom 2. SSP-a, koji je stupio na snagu 1. veljače 2005., određuje se da će se svako ponašanje suprotno pravilima tržišnog natjecanja ocjenjivati na temelju kriterija koji proizlaze iz primjene pravila o tržišnom natjecanju u Zajednici, posebice članaka 81., 82. i 86. Ugovora o osnivanju Europske zajednice i instrumenata za tumačenje koje su usvojile njezine institucije. Zakon o potvrđivanju Privremenog sporazuma o trgovinskim i s njima povezanim pitanjima između Republike Hrvatske i Europske zajednice, ("Narodne novine - Međunarodni ugovori", broj 15/01), sklopljen 29. listopada 2001., sadržavao je sadržajno istovjetne odredbe o tržišnom natjecanju i privremeno se primjenjivao počevši od 1. siječnja 2002., a stupio je na snagu 1. ožujka 2002., te je bio u primjeni sve do stupanja na snagu SSP, odnosno do 1. veljače 2005.

Stoga je Agencija, tijekom postupka i prilikom izrade ekonomske analize u navedenom predmetu, pored propisa o zaštiti tržišnog natjecanja i propisa kojima se uređuje područje gospodarenja vodama u Republici Hrvatskoj i studije stručnjaka za područje gospodarenja vodom u Republici Hrvatskoj, primjenjivala kriterije i standarde prava konkurencije EZ-a, odnosno službene studije Europske komisije.

Pored navedenoga, Agencija je izvršila uvid i u stručne materijale OECD-a koji se odnose na predmetnu materiju.

Temeljem odredbi SSP-a, Republika Hrvatska obvezala se implementirati odredbe spomenute direktive WFD. U tom smislu prihvaćanje i provođenje svih standarda, procesa, mjera kao i razvoj politike određivanja cijena postaje značajno pitanje koje će morati provoditi i svi subjekti koji posluju u djelatnosti vodoopskrbe na području Republike Hrvatske. Usvajaju se načela temeljem kojih se za svako korištenje vode iznad dopustivih okvira opće potrošnje, kao i za bilo kakvo narušavanje kvalitete vodnih resursa, uvodi kompenzacija koja mora pokriti te troškove i koja mora biti u skladu s korisnošću koja se ostvaruje od povećane potrošnje, kao i stupnjem utjecaja na kvalitetu vode.

## 2. Prethodno ispitivanje stanja na tržištu opskrbe vodom i odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda prije donošenja odluke o pokretanju postupka

Agencija je, sukladno članku 37. točka 9. ZZTN-a provela prethodno ispitivanje stanja na tržištu opskrbe vodom i odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda prije donošenja odluke o pokretanju postupka, sukladno članku 41. stavak 1. te članku 46. ZZTN-a. Navedeno prethodno ispitivanje provedeno je u svrhu utvrđivanja postoji li osnova za pokretanje postupka utvrđivanja zlorabe vladajućeg položaja poduzetnika Ponikve d.o.o. na tržištu opskrbe vodom kućanstava putem vodovodne mreže i odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda kućanstava na području otoka Krka, koja se očituje kao izravno ili neizravno nametanje nepravednih kupovnih ili prodajnih cijena, kako je to propisano člankom 16. stavcima 1. i 2. točkom 1. ZZTN-a.

Naime, kao opći propis o zaštiti tržišnog natjecanja u Republici Hrvatskoj, u članku 4. stavku 1. ZZTN propisuje da se njegove odredbe primjenjuju i na pravne osobe čiji su osnivači ili imatelji udjela jedinice lokalne samouprave. U predmetnom slučaju poduzetnik Ponikve d.o.o. je trgovačko društvo osnovano od strane jedinica lokalne samouprave na otoku Krku i to grada Krka, općina Malinska-Dubašnica, Dobrinj, Baška, Puntar, Vrbnik i Omišalj, te Hrvatskih voda, za obavljanje komunalne djelatnosti na području otoka Krka temeljem Zakona o komunalnom gospodarstvu. Rečenim zakonom su utvrđena načela, način obavljanja i financiranja komunalnog gospodarstva te ostala pitanja glede svrhovitog obavljanja komunalnih djelatnosti. U stavku 2. članka 4. ZZTN-a propisano je da se njegove odredbe primjenjuju i na pravne osobe kojima je na temelju posebnih propisa utvrđeno isključivo pravo obavljanja određene djelatnosti, i to samo u slučajevima ako primjena ZZTN-a ne bi sprječavala, pravno i činjenično, obavljanje zadaća koje su im posebnim propisima utvrđene i zbog kojih su te osobe osnovane.

Budući da svrha pokretanja postupka utvrđivanja sprječavanja, ograničavanja ili narušavanja tržišnog natjecanja pred Agencijom proizlazi iz potrebe utvrđivanja je li poduzetnik Ponikve d.o.o. počinio biće djela iz članka 16. stavak 1. i 2. točka 1. ZZTN-a, a pri tome ne dirajući u prava i obveze tog poduzetnika temeljem Zakona o komunalnom gospodarstvu, nesporna je, u konkretnom slučaju primjena odredbi ZZTN-a.

Također, nesporno je utvrđeno da je poduzetnik Ponikve d.o.o. kao trgovačko društvo osnovano od strane navedenih jedinica lokalne samouprave i Hrvatskih voda tzv. «prirodni» monopolist na tržištu pružanja komunalnih djelatnosti na području otoka Krka te da se stoga

nalazi u vladajućem položaju, sukladno odredbama članka 15. stavka 1. točke 1. ZZTN-a, budući da isti nema konkurenata na mjerodavnom tržištu opskrbe vodom i odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda na području otoka Krka. Ovo iz razloga što je rečeni poduzetnik osnovan od strane jedinica lokalne samouprave na otoku Krku i to grada Krka, općina Malinska-Dubašnica, Dobrinj, Baška, Punat, Vrbnik i Omišalj, te Hrvatskih voda za obavljanje komunalne djelatnosti na području otoka Krka temeljem Zakona o komunalnom gospodarstvu.

Člankom 15. stavkom 1. ZZTN-a propisano je da je poduzetnik u vladajućem položaju ako se zbog svoje tržišne snage može ponašati na mjerodavnom tržištu u značajnoj mjeri neovisno od svojih stvarnih ili mogućih konkurenata, potrošača, kupaca ili dobavljača, naročito ako nema konkurenta na mjerodavnom tržištu.

U svrhu utvrđivanja stanja na tržištu odnosno donošenja odluke o pokretanju postupka u navedenom predmetu Agencija je od poduzetnika Ponikve d.o.o., dopisima od 5. listopada 2004., te 10. studenog 2004. zatražila očitovanje na navode HUZP-a i dostavu ekonomske analize troškova poslovanja i utvrđivanja cijene vode iz koje je vidljiva potreba utvrđivanja 32 kategorija potrošača, odnosno kalkulaciju cijena vode na temelju koje se utvrđuje različita prodajna cijena vode za pojedinu kategoriju potrošača.

Poduzetnik Ponikve d.o.o. se, podnescima od 29. listopada 2004. i 7. prosinca 2004., očitovao na navode HUZP-a protiveći im se u cijelosti, obrazlažući razloge za podjelu potrošača u 32 različite kategorije činjenicom da 95% svih troškova čine fiksni troškovi poslovanja koji terete poduzetnika tijekom cijele godine, a ne samo tijekom četiri ljetna mjeseca u kojima se potroši čak tri četvrtine ukupne godišnje potrošnje vode. Navedeni poduzetnik je u privitku dostavio i Tarifni sustav za distribuciju vode na području trgovačkog komunalnog društva Ponikve d.o.o. Krk, koji je izradio Energetski institut Hrvoje Požar, sa sjedištem u Zagrebu, Savska cesta 163.

Uvidom u navedena očitovanja poduzetnika Ponikve d.o.o. i dostavljeni Tarifni sustav za distribuciju vode na području trgovačkog komunalnog društva Ponikve d.o.o. Krk, Agencija nije utvrdila postojanje elemenata kojima bi se dokazala ekonomska opravdanost različite cijene vode za potrošače na otoku Krku, na način da se isti dijele u 32 kategorije, ovisno o godišnjoj potrošnji vode, tako da potrošači koji godišnje troše manje vode plaćaju višu cijenu vode po prostornom metru. Vijeće je, na 31. sjednici, održanoj 22. prosinca 2004., temeljem članka 46. ZZTN-a, donijelo odluku o pokretanju postupka utvrđivanja sprječavanja, ograničavanja ili narušavanja tržišnog natjecanja zlouporabom vladajućeg položaja protiv poduzetnika Ponikve d.o.o., koja se očituje kao izravno ili neizravno nametanje nepravednih kupovnih ili prodajnih cijena, kako je to propisano člankom 16. stavcima 1. i 2. točkom 1. ZZTN-a.

### 3. Postupak utvrđivanja zlouporabe vladajućeg položaja

Tijekom postupka utvrđivanja zlouporabe vladajućeg položaja na mjerodavnom tržištu opskrbe vodom kućanstava putem vodovodne mreže i odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda kućanstava na otoku Krku, Agencija je, sukladno članku 142. ZoUP-a, u svezi s člankom 47. i člankom 48. stavkom 1. točkom 1. ZZTN-a, dopisom od 28. prosinca 2004. zatražila dostavu pisanog očitovanja podnositelja zahtjeva na navode poduzetnika Ponikve d.o.o.

HUZP je traženo očitovanje dostavio podneskom od 12. siječnja 2005., kojim je, u bitnome naveo da ostaje kod svih navoda iz zahtjeva za pokretanje postupka od 13. rujna 2004.

Nadalje, Agencija je dopisima od 24. siječnja 2005., sukladno članku 48. stavku 1. točki 3. ZZTN-a, u cilju sveobuhvatnog razumijevanja i analize stanja na tržištu opskrbe kućanstava pitkom vodom, zatražila dostavu podataka o važećim cijenama usluga opskrbe pitkom vodom za kućanstva na pojedinim hrvatskim otocima, kalkulacije cijena vode te podatke o strukturi troškova s podacima o udjelu fiksnih i varijabilnih troškova u strukturi troškova poduzetnika koji nisu bili stranke u ovom postupku, a koji obavljaju djelatnosti opskrbe vodom na pojedinim hrvatskim otocima.

Poduzetnici Vodovod i Čistoća Cres i Mali Lošinj d.o.o. sa sjedištem u Cresu, Hvarski vodovod d.o.o., sa sjedištem u Jelsi, Vodovod Brač d.o.o., sa sjedištem u Supetru i Komunalno društvo Pag d.o.o., sa sjedištem u Pagu, nisu stranke u ovom postupku, međutim isti obavljaju djelatnosti opskrbe vodom na pojedinim hrvatskim otocima, te su stoga tražene podatke dostavili Agenciji u razdoblju od 2. veljače do 6. travnja 2005. godine. Uvidom u dostavljene cjenike utvrđeno je da svi navedeni poduzetnici primjenjuju jednak tarifni sustav za uslugu opskrbe vodom kućanstava na navedenim hrvatskim otocima, a to je linearna volumetrijska tarifa bez uključene fiksne naknade.

U svrhu pružanja mogućnosti strankama da se izjasne o činjenicama i okolnostima koje su od važnosti za donošenje rješenja Agencija je, sukladno članku 56. stavku 1. ZZTN-a, 22. srpnja 2005. održala usmenu raspravu kojoj su bili nazočni predstavnici objiju stranaka u ovom upravnom postupku, te su isti, u bitnome izjavili da ostaju pri svim navodima iz pisanih očitovanja koja su svojim podnescima tijekom postupka dostavili Agenciji.

Direktor poduzetnika Ponikve d.o.o. je zapisniku sa usmene rasprave priložio dopise Hrvatskog saveza udruga za zaštitu potrošača od 22. veljače i 16. ožujka 2005. u kojima se, u bitnome ističe da bi se problematika određivanja cijene opskrbe kućanstava vodom trebala riješiti na način da se u cijenu vode ipak ugradi fiksna naknada. Na poseban upit voditeljice postupka o tome je li poduzetnik Ponikve d.o.o. spreman izmijeniti postojeću Odluku o načinu plaćanja i visini cijene komunalnih usluga opskrbe vodom, isti je odgovorio da se predmetni Cjenik, bez mogućnosti pronalaženja pokrivanja fiksnih troškova, ne može mijenjati.

Predsjednica HUZP-a, gospođa Vesna Brčić Stipčević je, na navedenoj usmenoj raspravi, izjavila da je upoznata sa problematikom fiksnih troškova i da se slaže sa stavom poduzetnika Ponikve d.o.o. o postojanju potrebe da se u cijenu vode ugradi fiksna naknada, međutim da je u konkretnoj upravnoj stvari riječ o cjeniku koji je diskriminatoran budući se potrošači navedenim cjenikom dijele u 32 kategorije.

#### 4. Postupak do donošenja konačne odluke nakon provedenog dokaznog postupka zaključenjem usmene rasprave na dan 22. srpnja 2005.

Vijeće je na 44. sjednici, održanoj 1. rujna 2005., prije donošenja konačne odluke u navedenom upravnom postupku, sukladno članku 135. stavku 1. i članku 143. stavku 3., u vezi sa člankom 8. ZoUP-a, odlučilo da Agencija strankama u konkretnoj upravnoj stvari dostavi prikaz tijeka postupka i činjenica utvrđenih u navedenom upravnom postupku utvrđivanja zlouporabe vladajućeg položaja poduzetnika Ponikve d.o.o. i zaključaka koji su, uzimajući u obzir sve činjenične i pravne okolnosti, izvedeni na temelju svih činjenica, isprava, dokaza i očitovanja prikupljenih tijekom postupka pred Agencijom. Na taj način Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja upoznaje stranke s rezultatima do sada provedenog postupka i učincima za koje je ocijenjeno da bi mogli biti protutržišni.

Agencija na taj način postupa u pravilu kada ocjeni da stranka koja je u vladajućem položaju na mjerodavnom tržištu, u smislu članka 15. ZZTN-a, zlorabljuje svoj vladajući položaj kako je to propisano člankom 16. ZZTN-a. Time se, u pravilu stranci u vladajućem položaju,

omogućava da predloži mjere i rokove koji su za nju najmanje otegotni. Međutim, mjere i rokovi koje predlože stranke u postupku moraju biti takve da se njima u relativno kratkim rokovima učinkovito uklanjaju negativni učinci zlouporabe vladajućeg položaja na tržišno natjecanje (prema mjerodavnom poredbenom pravu Europske zajednice (*na engleskom jeziku tzv. «statement of objections»*)).

Agencija je 19. rujna 2005. zaprimila podnesak poduzetnika Ponikve d.o.o. kojim je dostavljeno pisano očitovanje navedenog poduzetnika na prijedlog mjera i rokova za uklanjanje štetnih učinaka nastalih zlouporabom vladajućeg položaja poduzetnika Ponikve d.o.o., Krk na mjerodavnom tržištu opskrbe vodom kućanstava putem vodovodne mreže i odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda kućanstava na otoku Krku. U navedenom podnesku poduzetnik Ponikve d.o.o. se, u bitnome očitovao kako se ne slaže sa navedenim prijedlogom mjera i rokova.

Iako je dokazni postupak pred Agencijom u navedenoj upravnoj stvari okončan zaključenjem usmene rasprave, održane 22. srpnja 2005., na kojoj je bio prisutan i poduzetnik Ponikve d.o.o. i na kojoj se upozoren na materijalnu i kaznenu odgovornost upustio u raspravljanje, isti se naknadno navedenim podneskom od 19. rujna 2005., u cilju odugovlačenja postupka pred Agencijom, očitovao između ostalog, kako slijedi: cit. «Vijeće je analiziralo nevažeći cjenik komunalnih usluga koji je bio na snazi tek dva mjeseca budući da je sam poduzetnik isti izmijenio da bi uklonio nelogičnosti koje su proizašle iz takvog cjenika.»

Stoga je Agencija, kako bi utvrdila sve činjenice i okolnosti koje su od važnosti za donošenje zakonitog i pravilnog rješenja, sukladno odredbi članka 7. ZoUP-a, 19. rujna 2005. uputila dopis poduzetniku Ponikve d.o.o. kojim je, sukladno odredbi članka 48. stavka 1. točki 1. ZZTN-a, zatraženo da isti Agenciji hitno dostavi:

- Odluku Skupštine poduzetnika Ponikve d.o.o. o stavljanju van snage Odluke o načinu plaćanja i visini cijene komunalnih usluga donesene 12. studenoga 2003.
- Odluku Skupštine poduzetnika Ponikve d.o.o. o donošenju nove Odluke o načinu plaćanja i visini cijene komunalnih usluga koja je zamijenila onu od 12. studenog 2003.
- Novi Cjenik - cijena tarifa i usluga poduzetnika Ponikve d.o.o.
- Odluke poglavarstava jedinica lokalne samouprave na području kojih se isporučuje usluga o davanju prethodne suglasnosti na prijavljeni Cjenik sukladno članku 21. Zakona o komunalnom gospodarstvu

Poduzetnik Ponikve d.o.o. je 21. rujna 2005. Agenciji faxom dostavio podnesak u kojem je, u bitnome naveo da je isti u međuvremenu, donio:

- a) Odluku o izmjenama i dopunama Odluke o načinu plaćanja i visini cijene komunalnih usluga - pročišćeni tekst 2004., broj 45/s-1/03 ("Službene novine" Primorsko-goranske županije, broj 34/03), s primjenom počevši od 1. ožujka 2004., temeljem odluke Skupštine društva, broj 1-sl/1-04, od 26. siječnja 2004., koja je objavljena u "Službenim novinama" Primorsko-goranske županije, broj 8/04, te
- b) Odluku o izmjenama i dopunama Odluke načinu plaćanja i visini cijene komunalnih usluga - pročišćeni tekst ("Službene novine" Primorsko-goranske županije, broj 34/03 do 22/04), s primjenom počevši od 1. siječnja 2005, temeljem odluke Skupštine društva, broj 6/s -1/04, od 26. studenoga 2004., koja je objavljena u "Službenim novinama" Primorsko-goranske županije, broj 45/04.

U "Službenim novinama" Primorsko-goranske županije, broj 45/04, objavljena je i Odluka o načinu plaćanja i visini cijene komunalnih usluga - pročišćeni tekst - 2005. godine, temeljem odluke Skupštine društva, broj 6/s-4/04, od 26. studenoga 2004., koja u sebi sadrži sve

prethodne, ali i naknadne izmjene i dopune, među ostalima i prethodno opisane pod točkom I. 4. a) i b) ovoga obrazloženja.

Stoga je Agencija dopisom od 22. rujna 2005., sukladno članku 143. stavku 3. ZoUP-a dostavila HUZZP-u navedene Odluke kako bi podnositelj zahtjeva bio u mogućnosti upoznati se s istima i izjasniti se o tome je li smatra da je i ovim odlukama poduzetnik Ponikve d.o.o. zlorabio vladajući položaj na način da je isti podijelio kućanstva u 32 kategorije potrošača u ovisnosti od količine potrošene vode, te propisao različite cijene m<sup>3</sup> pitke vode s obzirom na količinu potrošene vode.

HUZZP je 28. rujna 2005. Agenciji dostavio podnesak kojim se očitovao da je i spomenutim Odlukama poduzetnik Ponikve d.o.o. zlorabio vladajući položaj na način da je podijelio kućanstva u 32 kategorije potrošača u ovisnosti od količine potrošene vode, te propisao različite cijene m<sup>3</sup> pitke vode s obzirom na količinu potrošene vode.

Sukladno članku 56. stavku 1. ZZTN-a, u svrhu pružanja mogućnosti strankama da se izjasne o činjenicama i okolnostima koje su od važnosti za donošenje rješenja, Agencija je 10. listopada 2005. održala usmenu raspravu na kojoj su bili nazočni predstavnici obiju stranaka u ovom upravnom postupku i koji su, u bitnome izjavili da ostaju pri svim navodima iz dosadašnjeg tijeka postupka pred Agencijom te da nemaju novih činjenica za iznijeti niti novih dokaza za predložiti.

Poduzetnik Ponikve d.o.o. je zapisniku sa ponovne usmene rasprave priložio pisano očitovanje o razlozima kojima opravdava zbog čega nije, najkasnije na usmenoj raspravi održanoj 22. srpnja 2005., upozorio da je u međuvremenu čak dva puta izmijenio predmetni Cjenik od 12. studenog 2003. te ukratko isto obrazloženje ponovio na zapisnik. Naime, poduzetnik Ponikve d.o.o. je u svom obrazloženju istaknuo da je tijekom postupka pred Agencijom aktivno surađivao, odnosno davao očitovanja i dostavljao dokumentaciju u cilju dokazivanja i argumentiranja primjene cjenika sa 32 kategorije, ne navodeći pri tome o kojem cjeniku raspravlja, smatrajući da je riječ o općepoznatoj i notornoj činjenici.

Članak 160. stavak 1. i 2. ZoUP-a propisuje da službena osoba koja vodi postupak odlučuje o tome je li neku činjenicu potrebno dokazivati ili ne, ovisno o tome može li ta činjenica imati utjecaja na rješavanje stvari te da ne treba dokazivati činjenice koje su općepoznate. Iako poduzetnik Ponikve d.o.o., sukladno svojoj obvezi temeljem Zakona o komunalnom gospodarstvu, objavljuje svoje Odluke o načinu plaćanja i visini cijena komunalnih usluga na području otoka Krka te njezine izmjene i dopune u «Službenim novinama» Primorsko-goranske županije, takva se objava u lokalnom službenom glasilu čija je namjena informiranje užeg kruga ljudi čiji je interes povezan s prebivalištem na području navedene županije, nikako ne može smatrati notornom ili općepoznatom činjenicom dostupnom najširem krugu ljudi koju, sukladno zakonu, nije potrebno dokazivati.

Temeljem prikupljenih podataka Agencija je izradila sveobuhvatnu ekonomsku i pravnu analizu mjerodavnog tržišta opskrbe vodom kućanstava putem vodovodne mreže i odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda kućanstava. Nakon što je za njih doznala, Agencija je također analizirala i Odluku o izmjenama i dopunama Odluke o načinu plaćanja i visini cijene komunalnih usluga - pročišćeni tekst 2004., broj 45/s-1/03 ("Službene novine" Primorsko-goranske županije, broj 34/03), s primjenom počevši od 1. ožujka 2004., donesene temeljem odluke Skupštine društva, broj 1-sl/1-04, od 26. siječnja 2004. koja je objavljena u "Službenim novinama" Primorsko-goranske-županije, broj 8/04, te Odluku o izmjenama i dopunama Odluke načinu plaćanja i visini cijene komunalnih usluga - pročišćeni tekst ("Službene novine" Primorsko-goranske županije, broj 34/03 do 22/04), s primjenom počevši od 1. siječnja 2005, donesenu temeljem odluke Skupštine društva, broj 6/s -1/04, od 26. studenoga 2004., koja je objavljena u "Službenim novinama" Primorsko-goranske županije, broj 45/04.



Temeljem provedene ekonomske i pravne analize utvrđeno je sljedeće:

#### 5. Stranke u postupku

a) Hrvatska udruga za zaštitu potrošača osnovana je 1997. godine kao neprofitna, neovisna, nevladina i izvanstranačka udruga koja educira usmjeruje i savjetuje potrošače radi zaštite interesa potrošača i njihovih prava.

Navedena Udruga je, sukladno članku 41. stavku 4. točki 3. ZZTN-a ovlaštena podnijeti zahtjev za pokretanje postupka pred Agencijom, te stoga ista ima status aktivno legitimirane stranke u ovom postupku.

b) Poduzetnik Ponikve društvo s ograničenom odgovornošću za komunalne djelatnosti sa sjedištem u Krku, Vršanska 14, komunalno je društvo koje djeluje na području otoka Krka. Osnovano je 26. prosinca 1989. godine Odlukom o organiziranju, a sa Zakonom o trgovačkim društvima usklađena je 20. prosinca 1995. godine. U sudskom registru pod predmet poslovanja navodi se da, u skladu s Nacionalnom klasifikacijom djelatnosti, poduzetnik obavlja djelatnosti skupljanja, pročišćavanja i distribucije vode (razred 41.0) i uklanjanje otpadnih voda, odvoz smeća (razred 90.0).

Djelatnosti kojima poduzetnik Ponikve d.o.o. ostvaruje prihode su sljedeće:

- opskrba pitkom vodom,
- odvodnja i pročišćavanje otpadnih voda, te
- prikupljanje, prijevoz i odlaganje otpada.

Vodoopskrbnim sustavom kojim upravlja poduzetnik Ponikve d.o.o. opskrbljuje se vodom oko 70% ukupnog stanovništva otoka Krka i to grad Krk i općine: Punat, Baška, Jurandvor, Bašćanska Draga, Vrbnik, Malinska, Omišalj i Dobrinj te većina pripadajućih naselja navedenih općina. Za potrebe vodoopskrbe koristi se 10 izvorišta čiji je ukupni kapacitet, u sušnom periodu, od 166 l/s. Vodoopskrbni sustav kojim upravlja poduzetnik Ponikve d.o.o. sastoji se od uređaja za pročišćavanje vode, 15 crpnih stanica, 22 vodospreme i oko 350 km cjevovoda.

Sastavnim preduvjetom odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda podrazumijeva se izgrađenost kanalizacijskog sustava. Ne postoji jedinstvena kanalizacijska mreža na otoku Krku. Postoji šest zasebnih kanalizacijskih sustava. Kanalizacijski sustavi izgrađeni su u priobalnim naseljima otoka Krka i to u naseljima: Baška, Punat, Krk, Malinska, Njivice i Omišalj. Kanalizacijski sustavi sastoje se od ulične kanalizacijske mreže, glavnog kolektora, uređaja za pročišćavanje otpadnih voda i podmorskog ispusta. Na otoku Krku po podacima poduzetnika Ponikve d.o.o., 20% stalnog stanovništva priključeni su na kanalizacijski sustav. Kanalizacijski sustavi u naseljima Baška i Punat imaju uređaj za pročišćavanje otpadnih voda.

Poduzetnik Ponikve d.o.o. također obavlja djelatnost prikupljanja otpada na području općina: Omišalj, Vrbnik, Baška, Punat te u gradu Krku. Otpad se odlaže na odlagalištu Treskavac kojim upravlja poduzetnik Ponikve d.o.o.

Budući da svrha postupka utvrđivanja sprječavanja, ograničavanja ili narušavanja tržišnog natjecanja u ovoj upravnoj stvari pred Agencijom proizlazi iz potrebe utvrđivanja je li poduzetnik Ponikve d.o.o. počinio biće djela iz članka 16. stavak 1. i 2. točka 1. ZZTN-a, pri tome ne dirajući u prava i obveze tog poduzetnika temeljem Zakona o komunalnom gospodarstvu, navedeni poduzetnik u predmetnom postupku ima status pasivno legitimirane stranke.

## 6. Mjerodavno tržište

Agencija je mjerodavna tržišta u konkretnom slučaju utvrdila sukladno članku 7. ZZTN-a, kojim je propisano da se mjerodavno tržište u smislu ovog zakona određuje kao tržište određene robe i/ili usluga koje su predmet obavljanja djelatnosti konkretnog poduzetnika na određenom zemljopisnom području. Mjerodavna tržišta su, sukladno člancima 4., 5. i 6. Uredbe o načinu utvrđivanja mjerodavnog tržišta, utvrđena u proizvodnom i u zemljopisnom smislu.

Mjerodavno tržište u proizvodnom smislu definirano je kao:

1. tržište opskrbe vodom kućanstava putem vodovodne mreže i
2. tržište odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda kućanstava.

S obzirom da su ova dva tržišta izuzetno vertikalno integrirana, analiza istih vrlo je usko povezana. Naročito se to odnosi na cjenike u kojima se određivanje cijene odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda temelji na volumetrijskim iznosima potrošnje vode. Kada izgrađenost ovih dvaju sustava nije na istom razvojnom stupnju, uvijek je izgrađenost sustava opskrbe vodom na višem stupnju razvoja jer je on i preduvjet za izgradnju kanalizacijskog sustava za odvodnju voda.

Mjerodavno tržište u zemljopisnom smislu definirano je kao područje otoka Krka, budući da je poduzetnik Ponikve d.o.o. trgovačko društvo osnovano od strane jedinica lokalne samouprave na otoku Krku i to grada Krka, općina Malinska-Dubašnica, Dobrinj, Baška, Punat, Vrbnik i Omišalj, te Hrvatskih voda za obavljanje komunalne djelatnosti na području otoka Krka temeljem Zakona o komunalnom gospodarstvu.

Zakonom o komunalnom gospodarstvu koji, među ostalim djelatnostima uređuje i djelatnosti opskrbe pitkom vodom te odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda, propisano je da navedene komunalne djelatnosti u Republici Hrvatskoj obavljaju:

- trgovačko društvo koje osniva jedinica lokalne samouprave,
- javna ustanova koju osniva jedinica lokalne samouprave,
- služba – vlastiti pogon (u daljnjem tekstu: vlastiti pogon), koju osniva jedinica lokalne samouprave,
- pravna i fizička osoba na temelju ugovora o koncesiji i
- pravna i fizička osoba na temelju ugovora o povjeravanju komunalnih poslova.

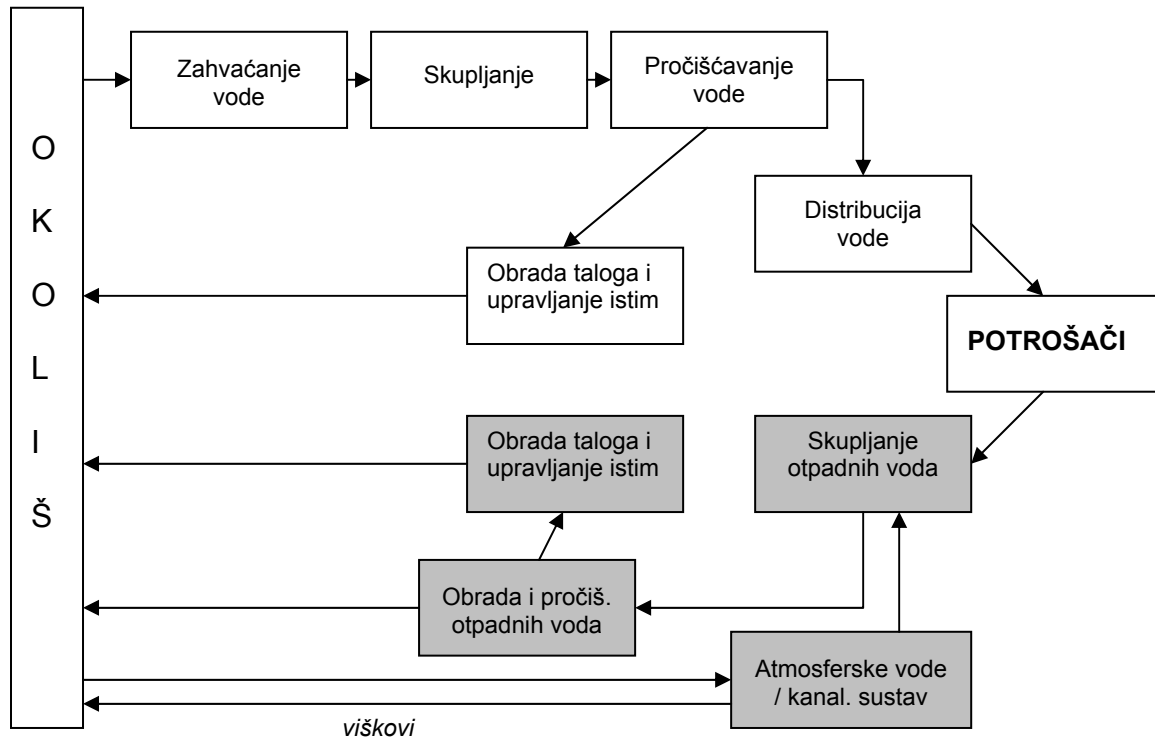
Na području Republike Hrvatske približno 130 poduzetnika obavlja djelatnost opskrbe vodom i odvodnje otpadnih voda. Većina takvih poduzetnika osnovana je kao trgovačko društvo, odnosno društvo s ograničenom odgovornošću u kojem je najveći imatelj udjela jedinica lokalne vlasti, županija, općina ili obje razine vlasti imaju udjele.

### 6.1. Tehnički aspekti sustava gospodarenja vodom

Na slici 1. shematski se prikazuje sustav gospodarenje vodom koji uključuje sve one usluge kojima se za potrebe kućanstava, gospodarskih subjekata i drugih ekonomskih aktivnosti s jedne strane voda iz okoliša odvaja, skuplja, obrađuje i distribuira, a s druge strane skupljaju i obrađuju otpadne vode koje se vraćaju u okoliš. Ovakav sustav zastupljen je u zemljama članicama Europske unije, a isti prevladava i na teritoriju Republike Hrvatske. Gospodarenje vodom obično se, a prikazano je na slici 1., sastoji od zaokruženog procesa koji je okrenut s

jedne strane prema potrebama i zahtjevima potrošača, a s druge strane prema potrebi zaštite i očuvanja okoliša.

Slika 1. Sustav gospodarenja vodom



Izvor: Studija o primjeni pravila konkurencije u sektoru opskrbe vodom u EZ (u izvorniku na engleskom jeziku: «Study on the Application of the Competition Rules to the Water Sector in the European Community, WRc i Ecologic, 2002.»; Obrada: Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja

Do opskrbe vodom krajnjeg potrošača proces upravljanje vodom uključuje sljedeće faze:

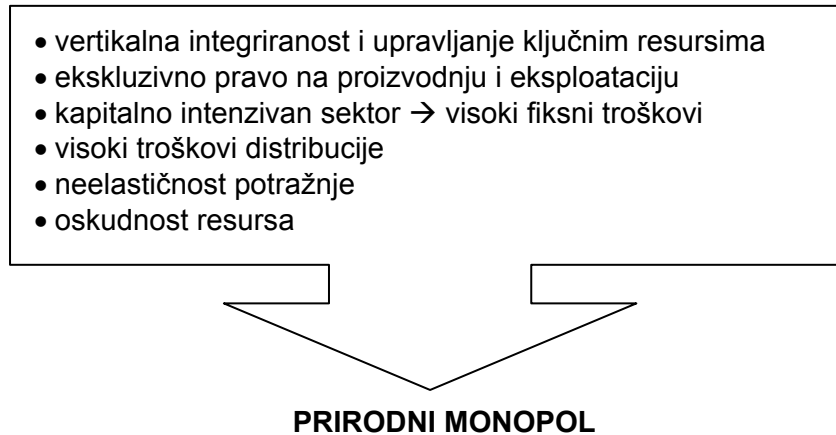
- zahvaćanje vode,
- skupljanje vode,
- pročišćavanje vode i
- distribucija vode putem vodovodne mreže krajnjim potrošačima.

Zahvaćanje i skupljanje vode (često jedinstven proces) je proces kojim se izdvaja voda iz okoliša koja će služiti za daljnju obradu i opskrbu. Ovako izdvojena voda obično predstavlja proizvod koji se nakon procesa pročišćavanja distribuira sljedećim kategorijama potrošača::

- kućanstva,
- poljoprivredne potrošače,
- industrijske potrošače.

## 6.2. Ekonomske značajke sustava opskrbe vodom

Mjerodavno tržište opskrbe vodom kućanstava putem vodovodne mreže i odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda kućanstava karakterizira niz specifičnosti zbog kojih je poduzetnik koji obavlja navedene djelatnosti na tom tržištu tzv. «prirodni monopolist», a riječ je o sljedećem:



Vertikalna integriranost je posljedica prirodnog strukturiranja faza u procesu opskrbe vodom kao vertikalnog lanca aktivnosti. Svaka pojedina faza iz tog procesa (zahvaćanje, skupljanje, pročišćavanje i distribucija vode) logičan je i prirodan nastavak prethodne faze i bez svake pojedine faze cijeli sustav opskrbe vodom ne bi bio cjelovit. Spomenuta značajka vertikalne integriranosti ne upućuje na zaključak da je neophodno da sve nabrojene faze u procesu moraju biti upravljane od strane jednog poduzetnika, već da takav prirodan lanac procesa dovodi do neophodne povezanosti bez obzira je li cijeli proces povezan s upravljačke strane ili su faze procesa odvojene upravljački. Budući da je u konkretnom slučaju poduzetnik Ponikve d.o.o. upravlja svim fazama u procesu, izraženija je situacija prirodnog monopola.

Ekskluzivno pravo na proizvodnju i eksploataciju dodjeljuje ili centralna država ili jedinice lokalne vlasti na način da se dodjeljuju koncesije na izvore vode kao resursa. Razlog dodjeljivanja ekskluzivnog prava samo jednom poduzetniku je u činjenici da se na taj način želi postići efikasnija proizvodnja i smanjenje troškova, te niže cijene za potrošače.

Jedno od obilježja djelatnosti opskrbe vodom je da je riječ o kapitalno intenzivnom sektoru. Ovaj karakter djelatnosti očituje se kroz vrlo visok udjel stalne ili fiksne imovine koji proizlazi iz vertikalnih analiza financijskih izvještaja poduzetnika koji djeluju u ovoj djelatnosti. Opisani visoki udjel posljedica je potrebe ulaganja u vodovode, postrojenja za pročišćavanje sakupljenih voda, kanalizacijske sustave i sl. Kako je prije spomenuto u tehničkom opisu sustava, vrlo često u tu imovinu ulaze i postrojenja za pročišćavanja otpadnih voda koja također predstavljaju fiksnu imovinu. Sva ta imovina koja iziskuje vrlo velika ulaganja ima vrlo dug vijek uporabe. Ona čini fiksnu imovinu poduzetnika, najznačajniju stavku u aktivi poduzetnika. Opisani visoki troškovi koji nastaju ulaganjem u spomenutu imovinu predstavljaju vrlo visoke fiksne troškove u strukturi troškova. Ujedno oni čine i visoke troškove "istupa s tržišta". Ti troškovi nastaju i prije nego što sustav počne generirati prihode iz poslovanja. Promatrajući troškovnu stranu, može se zaključiti da kod poduzetnika koji djeluju u djelatnosti opskrbe vodom varijabilni troškovi predstavljaju znatno manji udio u ukupnim troškovima.

Distribucija vode u smislu transporta vode kao proizvoda putem vodovoda vrlo je skup proces i iziskuje vrlo visoke troškove. I to je jedan od razloga zašto sustavi opskrbe vodom i njihova tržišta imaju lokalni karakter, a sustavi vodovoda su obično izgrađeni na lokalnoj

razini. To nije samo slučaj kod poduzetnika Ponikve d.o.o. čija je specifičnost da djeluje na otoku već je to situacija koja je općenito prisutna na ovom tržištu.

Tablica 1. Usporedni prikaz troškova transporta za odabrane proizvode

	Električna energija <i>P/kWh (400 kV)</i>	Plin <i>P/therm (24" cijevi)</i>	Voda <i>P/m<sup>3</sup></i>
Troškovi proizvodnje	3.0	20	30
Transportni troškovi	0.15	0.5	15
Postotni iznos transportnih troškova u ukupnim troškovima za udaljenost 100 km	5%	2,5%	50%

Izvor: Ofwat, UK od WRC and Ecologic, 2002.; Napomena: cijene u UK £

Obrada: Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja

U tablici 1. prikazan je usporedni prikaz troškova. Podaci iz tablice korišteni su u svim relevantnim studijama Europske komisije i OECD-a i predstavljaju benchmark prilikom usporedbe troškova distribucije vode i ostalih navedenih proizvoda. Na temelju podataka iz tablice možemo zaključiti da je cijena prijenosa vode putem vodovoda na velike udaljenosti izuzetno visoka u odnosu na samu cijenu proizvoda. Cijena vode može se povećati za 50 posto na udaljenosti od 100 kilometara u odnosu na cijenu izračunatu na bazi izvora. Za razliku od vode, to povećanje za istu udaljenost iznosi 5 posto kod prijenosa električne energije, a 2,5 posto kod prijenosa plina. Ti podaci potvrđuju tezu o specifičnosti tržišta opskrbe vodom koja je postavljena u analizi.

Potražnja za vodom kao funkcija cijene pokazuje vrlo neelastičan karakter. Voda kao proizvod spada u grupu proizvoda koju potrošači, ali i zakonodavac smatraju proizvodom koji je *conditio sine qua non* za zadovoljavanje osnovnih životnih potreba ljudi. Iz tog razloga, sve donedavno, cijena vode nije bila određivana na temelju ekonomske vrijednosti, već na temelju socijalne vrijednosti što je imalo za posljedicu relativno niske cijene vode. Međutim, rast cijene vode za mali ali ipak dovoljno značajan postotak ne rezultira smanjenjem potražnje za vodom. Razlog tome je neophodnost vode kao proizvoda u životu ljudi.

Bez obzira na razlike između pojedinih lokalnih područja u kvaliteti izvora vodom, općenito se kod upravljanja vodom kao resursom polazi od pretpostavke da je voda oskudni resurs i kao takvu je treba tretirati zakonodavac, ali i oni koji njome upravljaju. Važnost se polaže na održivo gospodarenje vodnim bogatstvima. Tako se i u direktivi WFD kao jedan od osnovnih ciljeva iste navodi cit. "*promoviranje održive uporabe vode koja se treba bazirati na dugoročnoj zaštiti raspoloživih vodnih resursa*".

S obzirom na sve navedene značajke sektora opskrbe vodom, a posebno na one koji se očituju u vrlo visokim troškovima ulaska na tržište i visokim troškovima istupa s tržišta, na tržištu opskrbe vodom uobičajeno prevladava prirodni monopol za zemljopisno područje u kojem distributer vode ima izgrađenu vodovodnu mrežu putem koje opskrbljuje krajnje potrošače.

Poduzetnik Ponikve d.o.o. djeluje u svim fazama opskrbe vodom koje su vertikalno integrirane: od početne faze zahvaćanja vode, skupljanja vode, pročišćavanja vode i na kraju distribucije pročišćene vode stanovništvu i gospodarskim subjektima na području otoka Krka. Poduzetnik Ponikve d.o.o. također obavlja djelatnost odvodnje otpadnih voda. Kanalizacijska mreža znatno je manja u odnosu na vodovodnu mrežu i obuhvaća određena spomenuta naselja na otoku Krku.

S tehničkog aspekta, planiranje i izgradnja sustava opskrbe vodom je složen proces koji obuhvaća zahvaćanje vode iz okoliša, skupljanje ili skladištenje vode, pročišćavanje i distribuciju vode potrošačima, dok proces odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda uključuje skupljanje otpadnih voda, obradu i pročišćavanje otpadnih voda, reguliranje atmosferskih voda te obradu taloga i pročišćavanje otpadnih voda. S ekonomskog aspekta, specifičnosti tržišta i djelatnosti upravljanja vodom očituju se kroz kapitalno intenzivan karakter sektora, kroz izuzetno visok udjel fiksnih troškova u ukupnim troškovima poduzetnika, te kroz vertikalnu integriranost sustava, čije su pojedine komponente u vertikalnom lancu međusobno izuzetno ovisne jedna o drugoj.

## 7. Određivanje cijene vode

Ispravno i poželjno određivanje tarifa odnosno cijene usluge opskrbe vodom kućanstva putem vodovodne mreže obuhvaća, s jedne strane, troškovne komponente u svezi s obavljanjem djelatnosti opskrbe vodom i s druge strane, komponentu prihoda kojima se ti troškovi podmiruju od strane potrošača. Ova druga komponenta predstavlja odnos prema potrošačima i izražena je kroz naknade koje potrošači podmiruju za određeni iznos potrošnje vode.

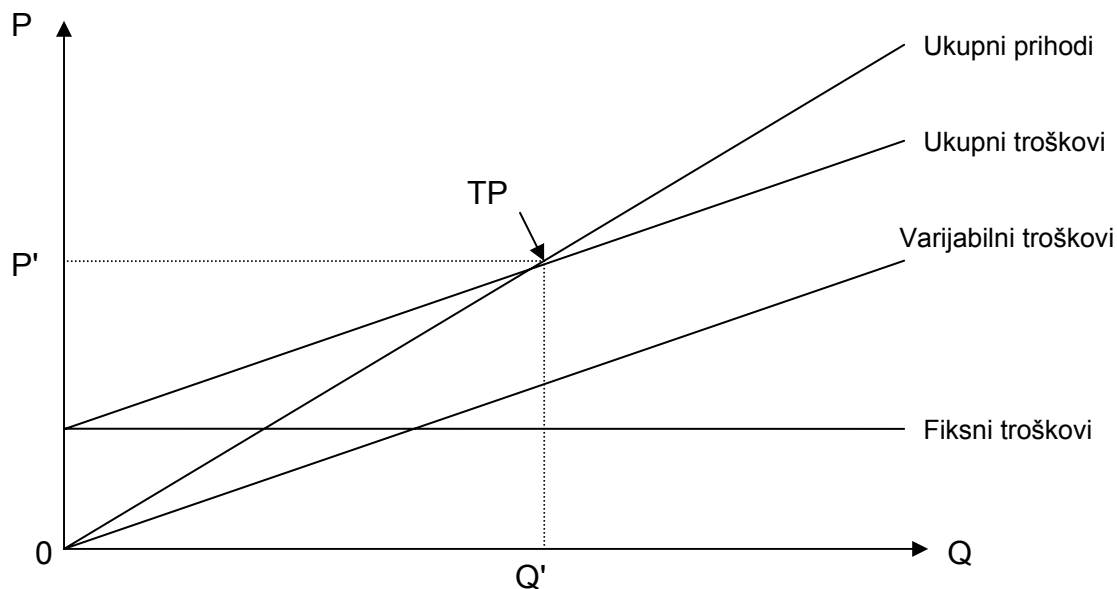
Određivanje cijene temelji se na dva načela. To su:

- određivanje cijene bazirano na troškovima;
- određivanje cijene bazirane na zahtijevanom profitu.

U predmetnoj djelatnosti opskrbe vodom isključivo se primjenjuje načelo određivanja cijene temeljene na troškovima i ono se u daljnjem tekstu objašnjava. Kod tog koncepta se korištenjem mikroekonomske analize nastoje odrediti troškovi kako ukupni, tako i komponente fiksnih i varijabilnih troškova. Na temelju njih se, a u skladu s načelima određivanja tarifa koristi takav tarifni sustav koji optimalno odražava specifičnosti pojedinog vodoopskrbnog sustava i poduzetnika koji tim sustavom upravlja. Prihodi koje poduzetnik iz takvog tarifnog sustava ostvaruje moraju biti takvi da pokrivaju pune troškove opskrbe vodom, bez ostvarivanja dodatnog profita za poduzetnika.

Simuliranjem različitih cijena određuje se koje količine proizvodnje ili prodaje ostvaruju točku pokrića (na slici 2. prikazana kao TP).

Slika 2. Grafički prikaz određivanja točke pokrića pomoću funkcije troškova i prihoda



Razumijevanje ovog grafikona bitno je zbog temeljnog pristupa Europske komisije o punom pokrivanju troškova opskrbe vodom, a navedeno je istaknuto i u direktivi WFD. U svrhu objašnjenja grafikona bitno je naglasiti da se određivanje cijene za određeni proizvod korištenjem pristupa baziranog na troškovima promatra na način da se za određenu količinu prodaje koja se planira označene slovom  $Q'$  postavi jedinična cijena proizvoda u vrijednosti čiji će umnožak s količinom prodaje označene slovima  $p \times Q$  dosegnuti vrijednost označenu slovom  $P'$  kod koje će se funkcija ukupnih prihoda i ukupnih troškova sjeći i kod koje se postiže točka pokrića označena slovima TP.

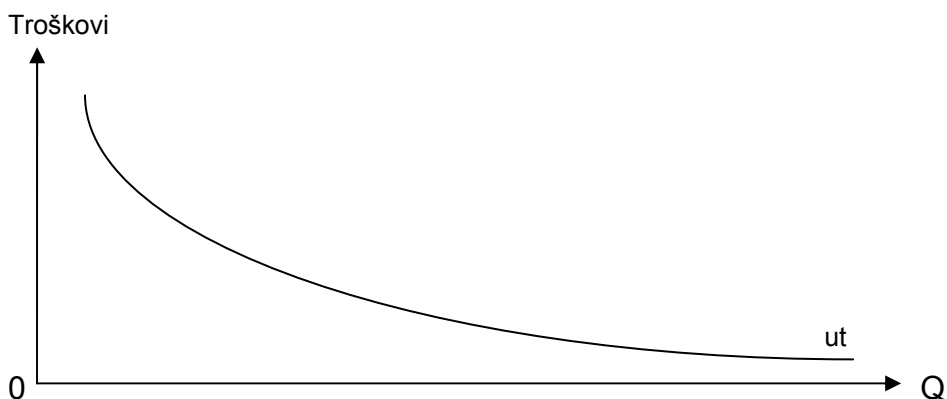
Svaka djelatnost ima određene specifičnosti i stoga različit omjer između fiksnih i varijabilnih troškova. Djelatnost opskrbe vodom karakterizira, kako je već prije navedeno u ovoj analizi, vrlo visok udjel fiksnih troškova. Stoga je razmatranje fiksnih troškova osnova za analizu troškova i na taj način određivanje cijene.

Slika 3. Grafički prikaz funkcije troškova u slučaju visokog udjela fiksnih troškova u ukupnim troškovima



Iz grafičkog prikaza funkcije troškova hipotetskog poduzetnika u sektoru opskrbe vodom (prikaz sa slike 3.) proizlazi da i pri vrlo visokim iznosima proizvodnje vode, udjel varijabilnih troškova u ukupnim troškovima ne bi bio značajan. Vidljiv je izuzetno blag nagib krivulje varijabilnih troškova.

Slika 4. Grafički prikaz prosječnih ukupnih troškova kod prirodnog monopola



Na slici 4. vidljivo je da zahvaljujući ekonomiji razmjera prosječni ukupni troškovi padaju s povećanjem količine proizvodnje.

Unutar sustava određivanja cijene vode koji se bazira na troškovima, na tržištu na kojem postoji prirodni monopol, socijalno optimalna strategija određivanja cijena bila bi ona koja bi cijenu proizvoda postavila na razinu na kojoj bi bila jednaka marginalnim troškovima.



Funkcija ukupnih troškova izražena kroz jednadžbu je:

$$UT = FT + mt \times Q$$

(Formula 1.)

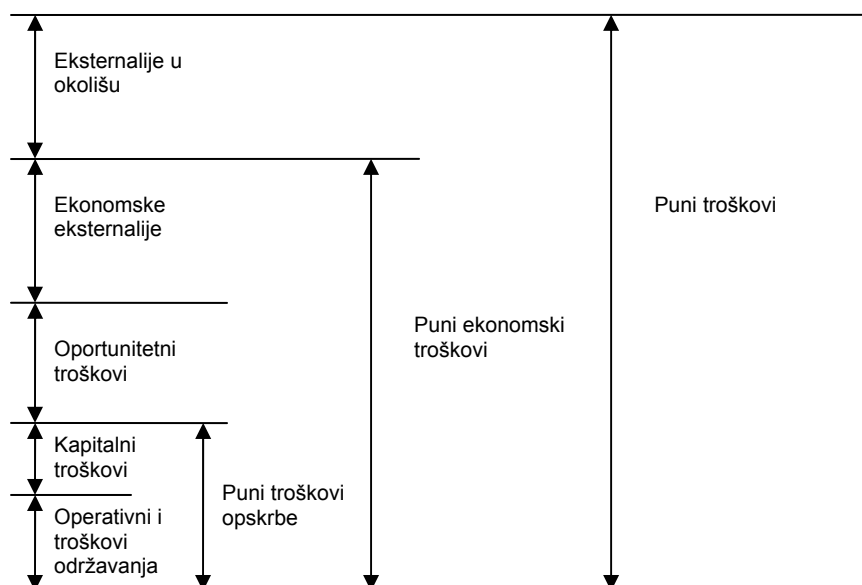
gdje je:

UT – ukupni troškovi  
FT – fiksni troškovi  
mt - marginalni trošak  
Q – količina proizvodnje

Ukoliko bi se cijena vode odredila prema vrijednosti marginalnih troškova, tada ona ne bi bila dostatna da pokrije fiksne troškove poduzetnika. Jedan od načina da se taj nedostatak iz modela ispravi je određivanje cijene pomoću dvije komponente naknada (opisano pod točkom 8. ovog obrazloženja).

Jedna komponenta je fiksna naknada, a druga je varijabilna naknada. Prva se određuje po formuli  $FT/N$  gdje N broj potrošača, a druga na razini marginalnog troška  $mt$ . Ovakav pristup određivanja cijene ostvario bi načelo punog pokrivanja troškova. Na području EU u sektoru djelatnosti opskrbe vodom temeljnu odrednicu predstavlja ranije spomenuta direktiva WFD. Ova direktiva u dijelu koji se odnosi na ekonomske aspekte ovom djelatnošću jasno naglašava načelo punog pokrivanja troškova. Sa stanovišta što sveobuhvatnijeg sagledavanja ove djelatnosti i ispravnog donošenja zaključaka u predmetnoj analizi ocjenjivanja zlouporabe vladajućeg položaja poduzetnika Ponikve d.o.o., Agencija je koristila sva dosadašnja saznanja, iskustva i praksu koja su u djelatnosti opskrbe vodom poznata u pravu i politici tržišnog natjecanja na području EU. Jednako tako se u ovoj analizi prikazuju ekonomska načela koji se u ovoj djelatnosti koriste na području EU te je s tim u svezi bitno načelo punog pokrivanja troškova kao dominantan ekonomski pristup u reguliranju i nadziranju djelatnosti opskrbe vodom od strane ekonomske struke.

Slika 5. Prikaz komponenata troškova do punog pokrivanja troškova



Izvor: Ekonomski instrumenti za upravljanje kvalitetom i količinom voda - u izvorniku na engl. jeziku: "Economic instruments for water quality and quantity management", Centar za poslovno istraživanje energije i okoliša, 2003.; Obrada: Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja

Operativni troškovi i troškovi održavanja vezani su uz svakodnevnu funkciju sustava opskrbe, kao što su primjerice trošak sirovine, trošak električne energije za rad sustava, plaće zaposlenika i dr. Trošak kapitala predstavljaju trošak amortizacije kao i trošak kamata vezanih uz velika investicijska ulaganja. Razliku do punih ekonomskih troškova vode predstavljaju oportunitetni troškovi i ekonomske eksternalije. Oportunitetne troškove predstavlja trošak nečinjenja ili nekorištenja nečega u druge svrhe. Oportunitetni trošak opskrbe stanovništvom otoka Krka bio bi primjerice trošak neopskrbe poljoprivrednog sektora na otoku Krku. Eksternalije u okolišu vezane su uz potrebu očuvanja javnog zdravlja i održavanje ekosustava.

Spomenutom direktivom WFD koja predstavlja odrednicu djelovanja u području djelatnosti opskrbe vodom, u dijelu koji se odnosi na ekonomske aspekte djelatnosti upravljanja vodom, jasno je naglašeno načelo punog pokrivanja troškova opskrbe vodom. Stoga troškovna strana mora uključivati sve komponente iz gornjeg prikaza. Nadalje, ta načela određuju da onaj tko više troši vodu, mora snositi i veći iznos troškova. Ovo iz razloga što se većom potrošnjom povećavaju oportunitetni troškovi, ekonomske eksternalije i eksternalije u okolišu. Sukladno s navedenim, primjenjivani tarifni sustavi odnosno cijene usluga moraju biti u skladu s ovim načelima.

#### 8. Sustav određivanja tarifa na tržištu opskrbe vodom

Nakon analize troškova, Agencija je analizirala sustav određivanja tarifa usluga odnosno cjenike kojima se s jedne strane ostvaruju prihodi poduzetnika, a s druge strane određuju cijene korištenja usluga opskrbe vodom prema potrošačima.

Određivanje tarifa odnosno cijene vode predstavlja osnovni element pomoću kojeg se usmjerava gospodarenje vodom, kontroliraju i usmjeravaju prihodi i pokrivaju troškovi.

Tarifiranje predstavlja sustav procedura i elemenata koji čine ukupni račun ispostavljen potrošačima. Razlikuje se nekoliko tarifnih sustava u djelatnosti opskrbe vodom:

- a) Sustav sa stalnom naknadom (tzv. *flat fee*), odnosno sustav koji ne ovisi o količini potrošene vode već o drugim kriterijima i izračunima, primjerice o vrijednosti kuće, površini kuće i sl.
- b) Sustav s jedinstvenom volumetrijskom tarifom je sustav u kojem se naknada bazira na istom iznosu za svaku potrošenu jedinicu vode.
- c) Sustav koji se bazira na tarifama od dva dijela naknada je najčešće primjenjivan sustav obračuna naknade za potrošnju vode. Jedan dio naknade čini naknada koja se mjeri na bazi novčanog iznosa kroz jedinicu vremena. Drugi dio naknade predstavlja iznos koja se obično mjeri na bazi novčanog iznosa kroz jedinicu potrošene količine vode. Ovakav sustav tarifiranja obično uključuje pojedini element ili kombinaciju sljedećih elemenata:
  - Naknade za priključenje mreži koja je unaprijed određena i koja se naplaćuje jednokratno prilikom priključenja na mrežu;
  - Fiksne naknade koja je uobičajeno jedinstvenog iznosa za sve potrošače za određeno vremensko razdoblje ili koja se određuje putem određenih parametara poput veličine vodomjera, vrijednosti kuće i dr. Iznos fiksne naknade uobičajeno uključuje pokriva troškova za izdavanje računa, održavanje vodomjera, očitavanje potrošnje, troškove amortizacije sustava, itd;

- Volumetrijskog iznosa naknade koji se primjenjuje u sustavu opskrbe vodom u kojem se obavlja mjerenje. Do njega se dolazi množenjem količine potrošnje vode u određenom vremenskom razdoblju sa cijenom po jedinici potrošnje.
- Naknada po razredima potrošnje koja se definira za donju i gornju granicu određene količine potrošnje. Različitim razinama potrošnje, razredima, određuju se različiti volumetrijski iznosi naknada. Naknade rastu ili padaju kako raste potrošnja voda. Ukoliko naknade rastu s potrošnjom riječ je o rastućim razred tarifama, a ukoliko padaju riječ je o padajućim razred tarifama.
- Minimalne naknade koja predstavlja određeni minimalni iznos količine za koju će se usluga obračunati bez obzira je li se ta količina potrošila u obračunskom razdoblju.

U volumetrijski iznos naknade često se ugrađuje tzv. sezonska tarifa, posebice u turističkim područjima gdje sustav opskrbe vodom djeluje u uvjetima različite potrošnje u određenim vremenskim razdobljima, odnosno gdje je potrošnja vode proporcionalna sa sezonskim kretanjem stanovništva na tom području. U dijelu godine kada je pojačana potrošnja vode dolazi do izražaja pitanje oskudnosti resursa tako da sustav mora biti izgrađen na način da zadovoljava upravo tu, vršnu potrošnju.

U Republici Hrvatskoj sam mehanizam reguliranja cijena usluga opskrbe vodom i odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda uređen je Zakonom o komunalnom gospodarstvu.

Cijena vode za kućanstva na području RH sastoji od sljedećih elemenata:

- cijene usluge od strane pružatelja usluge javne opskrbe vodom,
- naknade za korištenje voda,
- naknade za zaštitu voda,
- koncesijske naknade te
- poreza na dodanu vrijednost (PDV).

Cijena usluge javne opskrbe vodom i spomenute naknade obračunavaju se na volumetrijskoj bazi. Struktura i logika ispostavljanja računa za kućanstva koje se uobičajeno koristi prikazana je u tablici 2.

Tablica 2. Komponente cijene i naknade za kućanstva za jedan kubni metar isporučene vode s pripadajućom naknadom za odvodnju otpadnih voda

Komponenta cijene	Naknada
Cijene usluge za isporuku vode od strane pružatelja usluge	$P_V$
PDV	22% od $P_V$
Izgradnja komunalne infrastrukture	$N_{KI}$
Cijena usluge odvodnje otpadnih voda	$P_O$
PDV	22% od $P_O$
Naknada za korištenje voda	$N_V$
Naknada za zaštitu voda	$N_Z$
Koncesijska naknada	$N_K$
<b>UKUPNA CIJENA</b>	<b><math>P_V + 22\%P_V + N_{KI} + P_O + 22\%P_O + N_V + N_Z + N_K</math></b>

Podaci ukazuju da prihodi, koji se ostvaruju od naplate usluge opskrbe vodom od strane kućanstava, ne pokrivaju pune ekonomske troškove opskrbe vodom i odvodnje otpadnih voda što potvrđuje stručna studija "Određivanje cijene vode u Hrvatskoj, politike i trendovi" Državne uprave za vode iz 2001. godine. Trenutne cijene vode dostatne su tek za pokrivanje troškova osnovnog održavanja i za hitne intervencije na sustavima. Troškovi koji nastaju iz gubitka u sustavu zbog curenja, troškovi kojima bi se pokrивao razvoj sustava opskrbe i troškovi investicija kojima bi se smanjivale ekonomske eksternalije i eksternalije u okolišu nisu uključeni u sadašnju cijenu vode. Ove kategorije troškova su upravo troškovi koji su uključeni u opisano načelo punog pokrivanja troškova. Stoga su neophodna, a u svezi s procesom približavanja Republike Hrvatske Europskoj uniji, izuzetna ulaganja u sustave opskrbe vodom i odvodnje otpadnih voda kako bi se zadovoljili standardi EU koje okvirno postavlja direktiva WFD.

Zakonom o komunalnom gospodarstvu je, između ostaloga, u članku 20. stavak 2. propisano da visinu cijene, način obračuna i način plaćanja komunalnih usluga određuje isporučitelj usluge, u konkretnom slučaju poduzetnik Ponikve d.o.o.

Člankom 21. stavkom 1. istog zakona, propisano je da je isporučitelj komunalnih usluga dužan pri svakoj promjeni cijene, odnosno tarife svojih usluga pribaviti prethodnu suglasnost poglavarstva jedinice lokalne samouprave na području kojih se isporučuje usluga.

Nadalje, ZoZP, u članku 22. stavak 4., propisuje da tijela koja odlučuju o obvezama i pravima potrošača javnih usluga moraju osnovati savjetodavna tijela u kojima će biti uključeni predstavnici udruga za zaštitu potrošača, te da su navedena tijela dužna donositi odluke nakon dobivenog mišljenja savjetodavnog tijela, na transparentan, objektivan i nediskriminirajući način. ZoZP, u članku 99., kao jednog od nositelja funkcije zaštite potrošača predviđa Vijeće za zaštitu potrošača.

Slijedom navedenoga, u pogledu reguliranja cijena prema krajnjim potrošačima Zakon o komunalnom gospodarstvu i ZoZP se nadopunjuju u kvalitetnu razinu regulacije, pri čemu isporučitelj usluge za svaku promjenu cijena treba pribaviti prethodnu suglasnost poglavarstva jedinice lokalne samouprave na području kojih se isporučuje usluga, a poglavarstvo donosi odluku o potvrđivanju cjenika tek nakon dobivenog mišljenja savjetodavnog tijela u kome su uključeni predstavnici udruga za zaštitu potrošača.

9. Analiza cjenika poduzetnika Ponikve d.o.o. za opskrbu vodom kućanstava putem vodovodne mreže i odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda za kućanstva na otoku Krku temeljem Odluke o načinu plaćanja i visini cijena komunalnih usluga – pročišćeni tekst - 2004., od 12. studenog 2003. («Službene novine» PGŽ broj 34/03), i dvije Odluke o izmjenama i dopunama rečene Odluke i to, od 26. siječnja 2004., koja je objavljena u «Službenim novinama» PGŽ, broj 8/04 i od 26. studenoga 2004. koja je objavljena u «Službenim novinama», broj 45/04.

Analiza sva tri predmetna cjenika i pristup u analizi vezan je isključivo uz pitanja prava tržišnog natjecanja i ekonomskih aspekata vezanih uz provedbu prava i politike tržišnog natjecanja. Stoga analiza cjenika uključuje niz analitičkih i matematičkih metoda kojima se dokazuje diskriminatoran učinak predmetnih cjenika na pojedine potrošače.

9.1. Analiza cjenika temeljem Odluke o načinu plaćanja i visini cijena komunalnih usluga – pročišćeni tekst – 2004. godine, broj 45/s – 1/03, od 12. studenog 2003., objavljena u «Službenim novinama» PGŽ, broj 34/03, s primjenom počevši od 1. siječnja 2004

9.1.1. Cjenik opskrbe vodom kućanstva

Tablica 3. Cjenik opskrbe vode za kućanstva poduzetnika Ponikve d.o.o. temeljem Odluke o načinu plaćanja i visini cijena komunalnih usluga od 12. studenog 2003. s primjenom počevši od 1. siječnja 2004.

Redni broj	GODIŠNJA POTROŠNJA Količina potrošnje u m <sup>3</sup>	KATEGORIJA potrošača	CIJENA / m <sup>3</sup>
1	2	3	4
1.	1-10	I	70,00
2.	11-15	II	60,00
3.	16-20	III	45,00
4.	21-25	IV	36,00
5.	26-30	V	30,00
6.	31-35	VI	25,00
7.	36-40	VII	22,00
8.	41-45	VIII	20,00
9.	46-50	IX	19,00
10.	51-55	X	17,00
11.	56-60	XI	16,00
12.	61-65	XII	15,00
13.	66-70	XIII	14,00
14.	71-75	XIV	13,00
15.	76-80	XV	12,50
16.	81-85	XVI	12,00
17.	86-90	XVII	11,50
18.	91-95	XVIII	11,00
19.	96-100	XIX	10,50
20.	101-105	XX	10,00
21.	106-110	XXI	9,50
22.	111-115	XXII	9,00
23.	116-120	XXIII	8,50
24.	121-125	XXIV	8,00
25.	126-130	XXV	7,50
26.	131-135	XXVI	7,00
27.	136-140	XXVII	6,50
28.	141-145	XXVIII	6,00
29.	146-150	XXIX	5,50
30.	151-200	XXX	5,00
31.	201-500	XXXI	5,50
32.	Preko 500	XXXII	6,00

Izvor: web stranice «Službenih novina» Primorsko – goranske županije, br. 34/03, [<http://www.sn.pgz.hr>]

Iz cjenika je vidljivo da su potrošači podijeljeni u 32 kategorije. Te 32 kategorije određuju se ovisno o donjoj i gornjoj granici godišnje potrošnje vode pojedinog potrošača. Prva kategorija počinje od inicijalne količine potrošnje vode pa do 10 m<sup>3</sup>. Svaka sljedeća kategorija povećava se za 5 m<sup>3</sup> potrošene vode sve do 29. kategorije nakon koje je raspon za sljedeću kategoriju 50 m<sup>3</sup>. U 31. kategoriji određen je raspon u potrošnji od 300 m<sup>3</sup>, a posljednja 32. kategorija

utvrđena je za potrošače koji troše više od 500 m<sup>3</sup> vode godišnje. Počevši od prve kategorije, cijena vode po pojedinim kategorijama ima opadajući trend. Cijena za prvu kategoriju potrošača iznosi 70,00 kuna/m<sup>3</sup>. Nakon prve kategorije cijena za svaku sljedeću kategoriju potrošača značajnije pada. Tako je primjerice za 30. kategoriju potrošača određena najniža cijena koja iznosi 5,00 kuna/m<sup>3</sup>. U 31. i 32. kategoriji potrošača cijena ponovno neznatno raste.

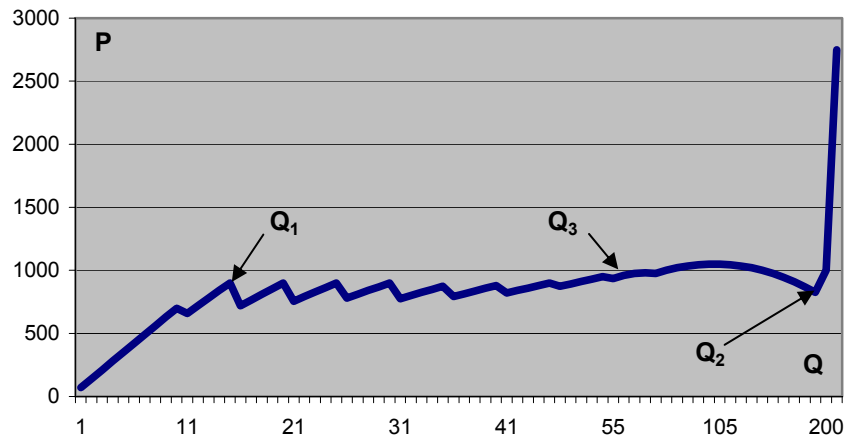
Iz navedenog je vidljivo da poduzetnik Ponikve d.o.o. većim dijelom predmetnog cjenika primjenjuje sustav opadajuće razred tarife, a od 31. kategorije potrošača sustav rastuće razred tarife, sve bez fiksne naknade i s ukupno 32 razreda. Agencija je analizom stručne i znanstvene literature te komparativne prakse utvrdila da opisani tarifni sustav ne postoji nigdje na području EU.

U konkretnom slučaju riječ je o pokušaju poduzetnika Ponikve d.o.o. da kroz volumetrijski iznos naknade uključi fiksnu naknadu što je rezultiralo negativnim učincima za pojedine potrošače. Pored navedenoga, cjenik pokazuje niz nelogičnosti i ne nameće potrošačima svijest o racionalnoj potrošnji vode uz određenu razinu cijene koja bi predstavljala maksimalnu korisnost za njih, već ih naprotiv upućuje na špekulantsko ponašanje.

Spomenute nelogičnosti očituju se na interkategorijalnoj (između različitih razreda potrošnje) i na intrakategorijalnoj razini (unutar istog razreda potrošnje). Primjerice, interkategorijalna nelogičnost vidljiva je iz ukupno određene cijene godišnje potrošnje vode od 10 kubičnih metara koja iznosi 700 kuna, a cijena potrošnje vode od 11 kubičnih metara iznosi 660 kuna. Ukupna cijena potrošnje vode od 15 kubičnih metara iznosi 900 kuna, a cijena potrošnje vode od 16 kubičnih metara iznosi 720 kuna. Nadalje, cijena potrošnje od 17 m<sup>3</sup> iznosi 765 kuna, a od 18 m<sup>3</sup> iznosi 810 kuna itd. Na taj način pojedini potrošači dovedeni su u neravnopravan položaj glede plaćanja naknada. Takvim načinom određivanja cijena potrošači su zbog postizanja financijski povoljnijih uvjeta upućeni na špekulantsko ponašanje vezano uz potrošnju vode, odnosno na neracionalnu i beskorisnu potrošnju vode jer u tom slučaju plaćaju niži iznos naknade nego kada bi se vodili logikom razumne i dostatne potrošnje.

Nelogičnost na intrakategorijalnoj razini očituje se u nepravednim financijskim uvjetima kojima se u nejednak položaj stavlja jedne potrošače u odnosu na druge. Uz pretpostavku da fiksni troškovi iznose 95% (kao što je to poduzetnik Ponikve d.o.o. istaknuo u očitovanjima koje je dostavio Agenciji), te uz pretpostavku da se ti omjeri reflektiraju kroz godišnji iznos naknada koje plaćaju potrošači, u tom slučaju potrošač iz treće kategorije potrošača koji troši 16 kubičnih metara vode trebao bi participirati s ukupno 684 kuna u pokrivanju fiksnih troškova sustava (95% od 720 kuna), a potrošač koji godišnje troši 20 kubičnih metara vode trebao bi participirati s 855 kuna u pokrivanju fiksnih troškova sustava.

Slika 6. Grafički prikaz odnosa cijene i količine potrošene vode, a temeljem cjenika poduzetnika Ponikve d.o.o. koji je bio u primjeni počevši od 1. siječnja 2004.



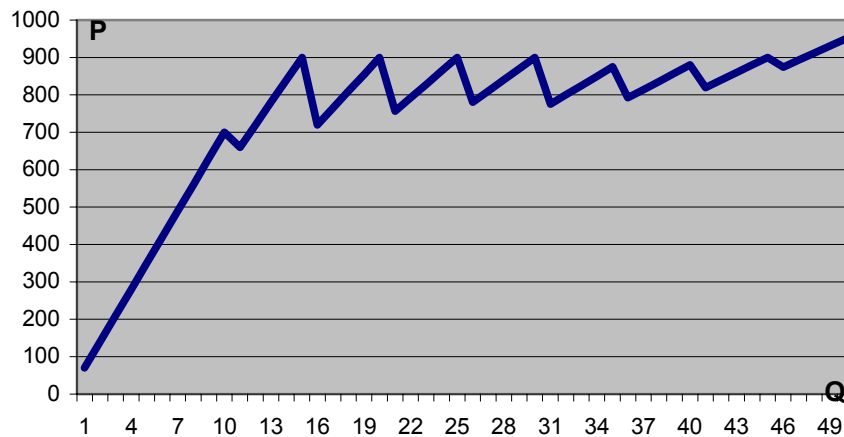
Izvor: Odluka o načinu plaćanja i visini cijena komunalnih usluga, web stranice «Službenih novina» Primorsko-goranske županije, br. 34/03, [<http://www.sn.pgz.hr>]; Obrada: Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja

Slika 6. prikazuje krivulja koja predstavlja grafički odnos između količine potrošnje vode i cijene, a prema cjeniku poduzetnika Ponikve d.o.o. koji je bio u primjeni od 1. siječnja 2004. U prikazu su istaknute točke  $Q_1$  i  $Q_2$  analizom kojih se utvrđuje nelogičnost predmetnog cjenika. Točka  $Q_1$  definirana je potrošnjom od 15 kubičnih metara za koju je prema cjeniku određena naknada u iznosu od 900,00 kuna. Točka  $Q_2$  definirana je potrošnjom od 150 kubičnih metara za koju je prema cjeniku određena naknada u iznosu od 825,00 kuna. Potrošač postiže veću financijsku korisnost kada potroši 150 kubičnih metara vode nego kada potroši 15 kubičnih metara. Dakle, potrošaču je korisnije ponašati se neracionalno jer ga na takvo ponašanje upućuje predmetni cjenik koji za 10 puta veću potrošnju određuje nižu naknadu.

Radi detaljnijeg objašnjenja nelogičnosti i neracionalnosti cjenika kojima se uz pretpostavku racionalnog ponašanja pojedini potrošači dovode u neravnopravan položaj u odnosu na druge, analizira se predmetni cjenik za količinu potrošnje vode do 50 kubičnih metara.



Slika 7. Grafički prikaz odnosa cijene i količine potrošene vode, a temeljem cjenika poduzetnika Ponikve d.o.o. koji je bio u primjeni od 1. siječnja 2004.



Izvor: Odluka o načinu plaćanja i visini cijena komunalnih usluga, web stranice «Službenih novina» Primorsko-goranske županije, br. 34/03, [<http://www.sn.pgz.hr>]; Obrada: Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja

Napomena: U prikazu se pokazuje iznosi cijena vode za potrošenu količinu od 1 – 50 m<sup>3</sup>

Iz prikaza sa slike 7. vidljiv je izuzetno nepravilan odnos između količine potrošene vode (Q) i cijene vode (P) na godišnjoj razini. Ta nepravilnost koju određuje predmetna tarifa za posljedicu ima nelogičan odnos između potrošnje i cijene vode. Slijedom iznjetoga, potrošač koji bi razumnom potrošnjom ostvarivao godišnju potrošnju vode od 15 m<sup>3</sup> veću financijsku korisnost ostvarit će ako špekulantski i bespotrebno troši vodu, odnosno ako ostvari godišnju potrošnju vode od 16 m<sup>3</sup>, 21 m<sup>3</sup>, 26 m<sup>3</sup>, 31 m<sup>3</sup>, ili 36 m<sup>3</sup>.

### 9.1.2. Cjenik odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda kućanstava

Tablica 4. Cjenik odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda kućanstava poduzetnika Ponikve d.o.o. temeljem Odluke o načinu plaćanja i visini cijena komunalnih usluga – pročišćeni tekst – 2004. godine, broj 45/s – 1/03, od 12. studenog 2003., s primjenom počevši od 1. siječnja 2004. («Službene novine» PGŽ, broj 34/03)

Redni broj	GODIŠNJA POTROŠNJA Količina potrošnje u m <sup>3</sup>	KATEGORIJA potrošača	CIJENA / m <sup>3</sup>
1	2	3	4
1.	1-10	I	23,00
2.	11-15	II	20,00
3.	16-20	III	15,00
4.	21-25	IV	12,50
5.	26-30	V	10,00
6.	31-35	VI	8,50
7.	36-40	VII	7,50
8.	41-45	VIII	6,50
9.	46-50	IX	6,00
10.	51-55	X	5,50
11.	56-60	XI	5,30
12.	61-65	XII	5,00
13.	66-70	XIII	4,80
14.	71-75	XIV	4,50
15.	76-80	XV	4,20
16.	81-85	XVI	4,00
17.	86-90	XVII	3,80
18.	91-95	XVIII	3,50
19.	96-100	XIX	3,30
20.	101-105	XX	3,10
21.	106-110	XXI	2,90
22.	111-115	XXII	2,70
23.	116-120	XXIII	2,60
24.	121-125	XXIV	2,40
25.	126-130	XXV	2,30
26.	131-135	XXVI	2,20
27.	136-140	XXVII	2,10
28.	141-145	XXVIII	2,00
29.	146-150	XXIX	1,95
30.	151-200	XXX	1,90
31.	201-500	XXXI	1,95
32.	preko 500	XXXII	2,00

Izvor: web stranice «Službenih novina» Primorsko – goranske županije, br. 34/03, [<http://www.sn.pgz.hr>]

Kao i tarifni sustav opskrbe vodom, tako i cjenik odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda poduzetnika Ponikve d.o.o. ima istu logiku izrade i pokazuje iste nelogičnosti uslijed kojih ne postoji linearan ili logičan odnos između potrošnje i cijene koja se za tu potrošnju plaća, pa se stoga potrošač ne vodi logikom racionalne potrošnje ili potrošnje prema svojim potrebama, već postiže veću financijsku korisnost kada bespotrebno troši vodu. Na taj način ostvaruje potrošnju koja mu donosi veću financijsku korisnost, odnosno plaća niži iznos naknade.

Komparativni sustavi EU i praksa pokazuju da se u izradi tarifa za odvodnju ili pročišćavanje otpadnih voda određuje ili fiksni iznos naknade vezan uz parametre poput površine objekta ili se koristi volumetrijski sustav gdje se za količinu koja se obračunava koristi iznos potrošnje vode. I u ovom dijelu direktiva WFD nalaže poštivanje načela punog pokrivanja troškova.

9.2. Analiza cjenika temeljem Odluke o izmjenama i dopunama Odluke o načinu plaćanja i visini cijene komunalnih usluga - pročišćeni tekst 2004., broj 45/s-1/03 ("Službene novine" PGŽ, broj 34/03), donesen temeljem odluke Skupštine društva, broj 1-sl/1-04, od 26. siječnja 2004., koja je objavljena u "Službenim novinama" PGŽ, broj 8/04, s primjenom počevši od 1. ožujka 2004.

#### 9.2.1. Cjenik opskrbe vodom kućanstava

Tablica 5. Cjenik opskrbe vodom za kućanstva poduzetnika Ponikve d.o.o. temeljem Odluke o izmjenama i dopunama Odluke o načinu plaćanja i visini cijena komunalnih usluga, od 26. siječnja 2004. godine, koji je bio u primjeni počevši od 1. ožujka 2004.

Redni broj	GODIŠNJA POTROŠNJA Količina potrošnje u m <sup>3</sup>	KATEGORIJA potrošača	CIJENA / m <sup>3</sup>
1	2	3	4
1.	1-10	I	63,00
2.	11-15	II	57,27
3.	16-20	III	42,74
4.	21-25	IV	34,30
5.	26-30	V	28,74
6.	31-35	VI	24,78
7.	36-40	VII	21,81
8.	41-45	VIII	19,50
9.	46-50	IX	17,63
10.	51-55	X	16,10
11.	56-60	XI	14,82
12.	61-65	XII	13,73
13.	66-70	XIII	12,78
14.	71-75	XIV	11,96
15.	76-80	XV	11,24
16.	81-85	XVI	10,60
17.	86-90	XVII	10,03
18.	91-95	XVIII	9,51
19.	96-100	XIX	9,04
20.	101-105	XX	8,62
21.	106-110	XXI	8,23
22.	111-115	XXII	7,88
23.	116-120	XXIII	7,55
24.	121-125	XXIV	7,25
25.	126-130	XXV	6,96
26.	131-135	XXVI	6,70
27.	136-140	XXVII	6,46
28.	141-145	XXVIII	6,23
29.	146-150	XXIX	6,02
30.	151-200	XXX	5,80
31.	201-300	XXXI	6,30
32.	više od 300	XXXII	6,70

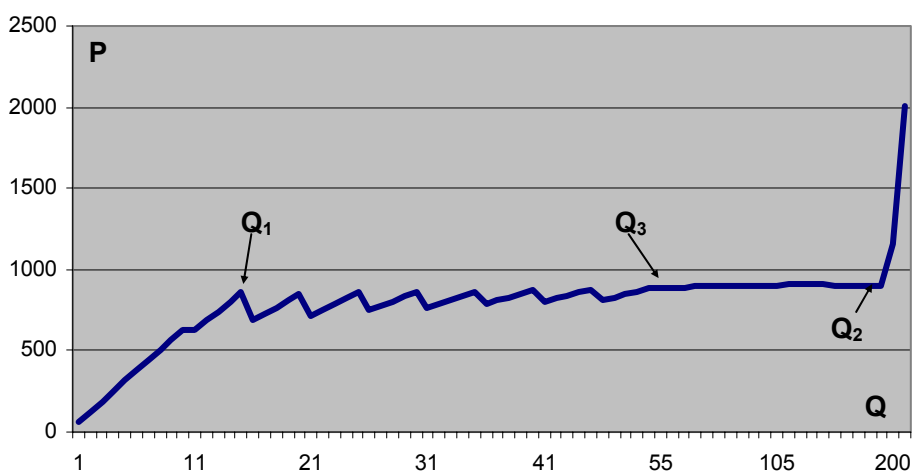
Izvor: podnesak poduzetnika Ponikve d.o.o. od 21. rujna 2005., Klasa: UP/I 030-02/2004-01/66, Urbroj:379-02-05-44-34 i web stranice Službenih novina PGŽ, broj 8/04 [<http://www.sn.pgz.hr>]

Napomena: Ovaj cjenik primjenjuje se od 1. ožujka 2004. godine, od 1. lipnja do 30. rujna obračunava se namjenski dio od 1,50 kn/m<sup>3</sup>.

Ovom Odlukom o izmjenama i dopunama Odluke o načinu plaćanja i visini cijena komunalnih usluga od 26. siječnja 2004. u cjeniku su uvedene određene promjene vezane uz iznos cijene po pojedinim kategorijama. Potrošači su i dalje podijeljeni u 32 kategorije. Sam sustav i pristup tarifiranju jednak je kao i u prethodno opisanom cjeniku iz točke 9.1.1. ovog obrazloženja. Jedino zadnje dvije kategorije imaju niže pragove potrošnje. Tako je 31. kategorija određena iznosom potrošnje od 201 do 300 kubičnih metara, a posljednju 32. kategoriju čine potrošači s potrošnjom vode većom od 300 kubičnih metara.

Agencija je i za ovaj cjenik, kao i za prethodno važeći analizirani cjenik utvrdila da je riječ o nelogičnom i neracionalnom cjeniku, koji jedne potrošače diskriminira u odnosu na druge. Drugim riječima, nelinearnost odnosa količine potrošnje vode i cijene, može se ponoviti i za ovaj cjenik. Razlika je jedino u promijenjenim cijenama za pojedine kategorije potrošača. Pretpostavka je da je tom korekcijom cjenika poduzetnik Ponikve d.o.o. htio ispraviti jednu od nelogičnosti iz prethodno analiziranog cjenika koja je vidljiva na slici 6. ovoga obrazloženja u rasponu potrošnje između 65 i 145 kubičnih metara vode. U rečenom dijelu prethodno analiziranog cjenika bio je određen izrazito nepravilan odnos u cijenama, odnosno naknadama koje su plaćali pojedini potrošači. Odnos između potrošnje i cijene vode sukladno cjeniku poduzetnika Ponikve d.o.o. koji je bio u primjeni od 1. ožujka 2004. prikazan je na slici 8.

Slika 8. Grafički prikaz odnosa cijene i količine potrošene vode, a temeljem cjenika poduzetnika Ponikve d.o.o. koji je bio u primjeni od 1. ožujka 2004.



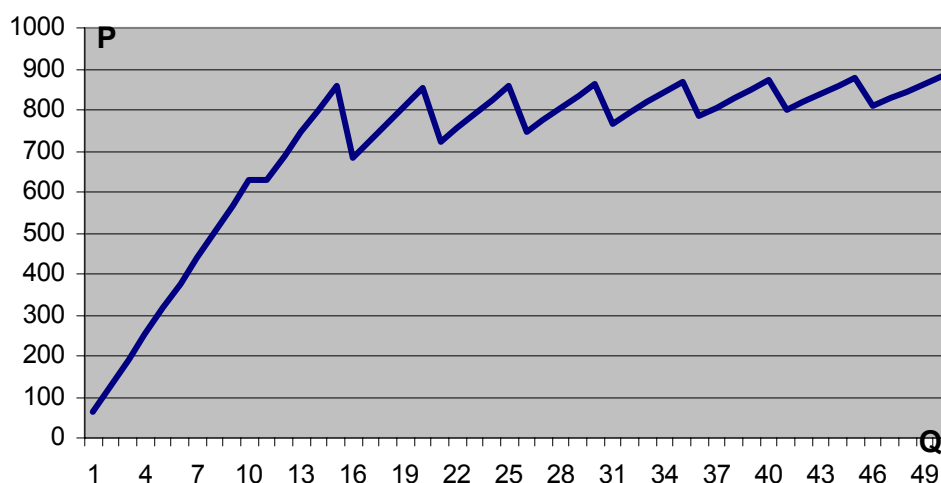
Izvor: dopis poduzetnika Ponikve d.o.o. od 21. rujna 2005. godine, Klasa: UP/I 030-02/2004-01/66, Urbroj: 379-02-05-44-34 i web stranice Službenih novina PGŽ, broj 8/04 [<http://www.sn.pgz.hr>]; Obrada: Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja

Oblik krivulje je nepravilan. Korekcijom cjenika je jedino u području potrošnje od 65 do 150 kubičnih metara uočljiv gotovo vodoravan dio krivulje koji pokazuje da je, bez obzira na potrošnju unutar tog raspona potrošnje, konačan godišnji iznos obračuna vode bio određen u iznosu od 890,00 do 910,00 kuna.

Predmetni cjenik pokazuje najveću nelogičnost u rasponu potrošnje do 50 kubičnih metara što je vidljivo na slici 9. Zaključci koji su se nametnuli iz analize cjenika poduzetnika Ponikve d.o.o. koji se primjenjivao od 1. siječnja 2004., mogu se ponoviti i u analizi ovog promijenjenog cjenika. Riječ je o izuzetno nepravilnom odnosu između količine potrošene vode (Q) i cijene vode (P) za potrošnju vode na godišnjoj razini. Ovakav cjenik također pokazuje nelogičnosti i potrebu špekuliranja pojedinih potrošača prilikom korištenja vode.

Tek špekulantskim ponašanjem pojedini potrošači ostvaruju financijsku korisnost. Tako potrošač koji bi razumnim trošenjem ostvario godišnju potrošnju od primjerice 15 m<sup>3</sup> vode može špekulirati između nekoliko iznosa količine potrošene vode kako bi ostvario financijske korisnosti iz takvog špekulantskog ponašanja. To je posebno vidljivo u dolinama krivulje iz grafičkog prikaza. Potrošnja vode od primjerice 16 m<sup>3</sup>, 21 m<sup>3</sup>, 26 m<sup>3</sup>, 31 m<sup>3</sup>, ili 36 m<sup>3</sup> su iznosi potrošnje koji će tom potrošaču donijeti veće financijske koristi nego da potrošnju ostvari na potrebnoj razini od 15 m<sup>3</sup>. A i niz drugih iznosa potrošnje dovode do sličnih zaključaka.

Slika 9. Grafički prikaz odnosa cijene i količine potrošene vode, a temeljem cjenika poduzetnika Ponikve d.o.o. koji je bio u primjeni od 1. ožujka 2004.



Izvor: dopis poduzetnika Ponikve d.o.o. od 21. rujna 2005. godine, Klasa: UP/I 030-02/2004-01/66, Urbroj: 379-02-05-44-34; Obrada: Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja

Napomena: U prikazu se pokazuje iznosi cijena vode za potrošenu količinu od 1 – 50 m<sup>3</sup>

## 9.2.2. Cjenik odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda kućanstava

Tablica 6. Cjenik odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda kućanstava poduzetnika Ponikve d.o.o. temeljem Odluke o izmjenama i dopunama Odluke o načinu plaćanja i visini cijene komunalnih usluga - pročišćeni tekst 2004., broj 45/s-1/03 ("Službene novine" PGŽ, broj 34/03), donesen temeljem odluke Skupštine društva, broj 1-sl/1-04, od 26. siječnja 2004., koja je objavljena u "Službenim novinama" PGŽ, broj 8/04, s primjenom počevši od 1. ožujka 2004.

Redni broj	GODIŠNJA POTROŠNJA Količina potrošnje u m <sup>3</sup>	KATEGORIJA potrošača	CIJENA / m <sup>3</sup>
1	2	3	4
1.	1-10	I	23,00
2.	11-15	II	19,00
3.	16-20	III	14,25
4.	21-25	IV	11,35
5.	26-30	V	9,46
6.	31-35	VI	8,13
7.	36-40	VII	7,13
8.	41-45	VIII	6,36
9.	46-50	IX	5,73
10.	51-55	X	5,22
11.	56-60	XI	4,80
12.	61-65	XII	4,44
13.	66-70	XIII	4,13
14.	71-75	XIV	3,86
15.	76-80	XV	3,63
16.	81-85	XVI	3,42
17.	86-90	XVII	3,24
18.	91-95	XVIII	3,07
19.	96-100	XIX	2,92
20.	101-105	XX	2,79
21.	106-110	XXI	2,66
22.	111-115	XXII	2,55
23.	116-120	XXIII	2,45
24.	121-125	XXIV	2,35
25.	126-130	XXV	2,26
26.	131-135	XXVI	2,18
27.	136-140	XXVII	2,10
28.	141-145	XXVIII	2,03
29.	146-150	XXIX	1,96
30.	151-200	XXX	1,90
31.	201-300	XXXI	2,10
32.	preko 300	XXXII	2,26

Izvor: podnesak poduzetnika Ponikve d.o.o. od 21. rujna 2005., Klasa: UP/I 030-02/2004-01/66, Urbroj:379-02-05-44-34 i web stranice Službenih novina PGŽ, broj 8/04 [<http://www.sn.pgz.hr>]

Gore navedenim cjenikom promijenjene su cijene za pojedine kategorije potrošača kao što je prikazano u tablici 6., ali potrošači su i dalje podijeljeni u 32 kategorije. Analiza predmetnog cjenika odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda navodi na zaključke o istim nelogičnostima kao i kod, prethodno analiziranog do tada važećeg, cjenika opisanog pod točkom 9.1.2. ovog obrazloženja. Cjenik ne određuje linearan i logičan odnos između potrošnje vode i cijene koja se za tu potrošnju plaća.

9.3. Analiza cjenika temeljem Odluke o izmjenama i dopunama Odluke načinu plaćanja i visini cijene komunalnih usluga - pročišćeni tekst ("Službene novine" PGŽ, broj 34/03 do 22/04), donesen temeljem odluke Skupštine društva, broj 6/s -1/04, od 26. studenoga 2004., objavljene u "Službenim novinama" PGŽ, broj 45/04, s primjenom počevši od 1. siječnja 2005.

#### 9.3.1. Cjenik opskrbe vodom kućanstava

Tablica 7. Cjenik opskrbe vodom za kućanstva poduzetnika Ponikve d.o.o. temeljem Odluke o izmjenama i dopunama Odluke o načinu plaćanja i visini cijene komunalnih usluga, od 26. studenog 2004., koji je u primjeni počevši od 1. siječnja 2005.

Redni broj	GODIŠNJA POTROŠNJA Količina potrošnje u m <sup>3</sup>	KATEGORIJA potrošača	CIJENA / m <sup>3</sup>
1	2	3	4
1.	1-10	I	75,00
2.	11-15	II	59,56
3.	16-20	III	44,45
4.	21-25	IV	35,67
5.	26-30	V	29,89
6.	31-35	VI	25,77
7.	36-40	VII	22,68
8.	41-45	VIII	20,28
9.	46-50	IX	18,34
10.	51-55	X	16,74
11.	56-60	XI	15,41
12.	61-65	XII	14,28
13.	66-70	XIII	13,29
14.	71-75	XIV	12,44
15.	76-80	XV	11,69
16.	81-85	XVI	11,02
17.	86-90	XVII	10,43
18.	91-95	XVIII	9,89
19.	96-100	XIX	9,40
20.	101-105	XX	8,96
21.	106-110	XXI	8,56
22.	111-115	XXII	8,20
23.	116-120	XXIII	7,85
24.	121-125	XXIV	7,54
25.	126-130	XXV	7,24
26.	131-135	XXVI	6,97
27.	136-140	XXVII	6,72
28.	141-145	XXVIII	6,48
29.	146-150	XXIX	6,26
30.	151-200	XXX	6,00
31.	201-300	XXXI	6,55
32.	preko 300	XXXII	6,97

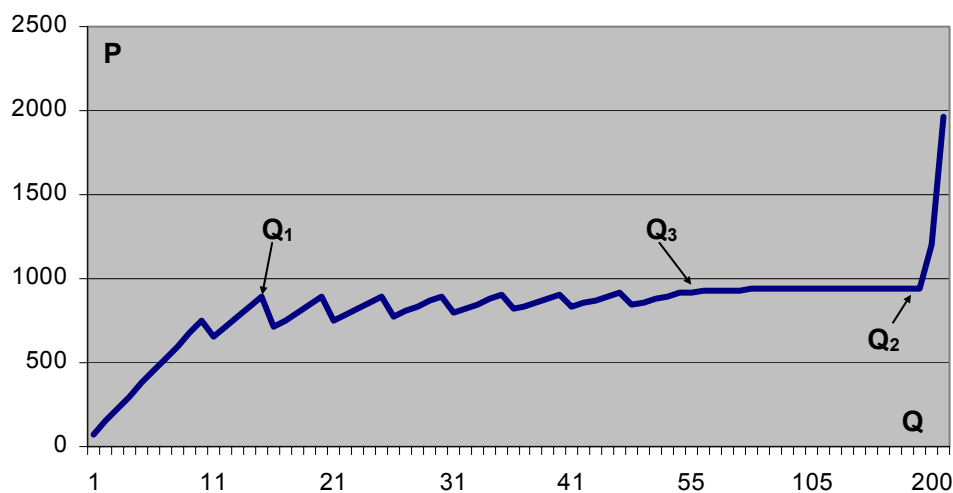
Izvor: podnesak poduzetnika Ponikve d.o.o. od 21. rujna 2005., Klasa: UP/I 030-02/2004-01/66, Urbroj:379-02-05-44-34 i web stranice Službenih novina PGŽ, broj 45/04 [<http://www.sn.pgz.hr>]

Napomena: Ovaj cjenik primjenjuje se od 1. siječnja 2005. godine; od 1. lipnja do 30. rujna obračunava se namjenski dio od 1,50 kn/m<sup>3</sup>.



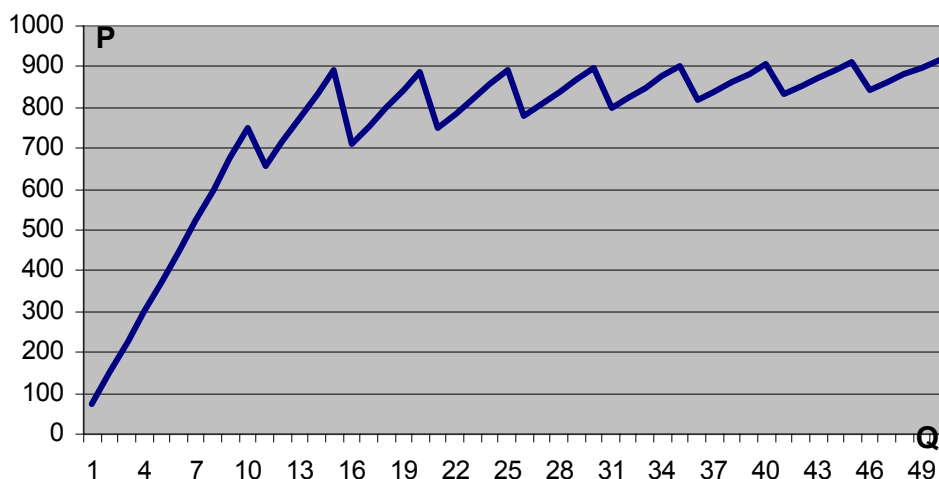
Promatrajući ovaj cjenik, zaključuje se da je sam sustav i izrada cjenika identičan prethodnima. Cjenik dijeli potrošače u 32 kategorije i za svaku pojedinu kategoriju određuje cijenu kako je prikazano u tablici . Cijene za pojedine kategorije različite su u odnosu na prethodni cjenik, a iznosi su vidljivi u tablicama. Ukoliko bi se promatrao odnos između varijabli potrošnje i cijene dobili bi se sljedeći grafički prikazi.

Slika 10. Grafički prikaz odnosa cijene i količine potrošene vode, a temeljem cjenika poduzetnika Ponikve d.o.o. u primjeni počevši od 1. siječnja 2005.



Izvor: dopis poduzetnika Ponikve d.o.o. od 21. rujna 2005. godine, Klasa: UP/I 030-02/2004-01/66, Urbroj: 379-02-05-44-34 Obrada: Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja

Slika 11. Grafički prikaz odnosa cijene i količine potrošene vode, a temeljem cjenika poduzetnika Ponikve d.o.o. u primjeni počevši od 1. siječnja 2005.



Izvor: dopis poduzetnika Ponikve d.o.o. od 21. rujna 2005. godine, Klasa: UP/I 030-02/2004-01/66, Urbroj: 379-02-05-44-34; Obrada: Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja

Napomena: U prikazu se pokazuje iznosi cijena vode za potrošenu količinu od 1 – 50 m<sup>3</sup>

Iz slika 10. i 11. vidljiv je gotovo identičan odnos između promatranih varijabli količine potrošnje i cijene vode. Dakle, utvrđivanje i primjena novog cjenika i analiza istog dovodi do

istih zaključaka o nelogičnosti primijenjenog cjenika kao i u slučaju prethodno važećih opisanih cjenika pod točkama 9.1.1. i 9.2.1. ovoga obrazloženja.

Sva tri promatrana i analizirana cjenika koriste identičan sustav tarifiranja koji se očituje kroz sustav primjene opadajuće razred tarife bez fiksne naknade. Potrošači se dijele u 32 kategorije. Cijene usluga opskrbe vodom za pojedine kategorije potrošača su prikazane u analizi. Za pojedine kategorije potrošača cijene su varirale ali su promjene cijena paralelne po kategorijama u smislu rasta ili pada, pa analiza odnosa količine potrošnje i cijene vode pokazuje identičan oblik iz kojeg se nameću identični zaključci o nelogičnosti cjenika, kako na intrakategorijalnim razinama tako i na interkategorijalnim razinama, kao i o negativnim učincima ovih cjenika na pojedine potrošače.

### 9.3.2. Cjenik odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda kućanstava

Tablica 8. Cjenik odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda kućanstava poduzetnika Ponikve d.o.o. temeljem Odluke o izmjenama i dopunama Odluke o načinu plaćanja i visini cijene komunalnih usluga - pročišćeni tekst ("Službene novine" PGŽ, broj 34/03 do 22/04), donesen temeljem odluke Skupštine društva, broj 6/s -1/04, od 26. studenoga 2004., objavljene u "Službenim novinama" PGŽ, broj 45/04, s primjenom počevši od 1. siječnja 2005.

Redni broj	GODIŠNJA POTROŠNJA Količina potrošnje u m <sup>3</sup>	KATEGORIJA potrošača	CIJENA / m <sup>3</sup>
1	2	3	4
1.	1-10	I	27,50
2.	11-15	II	19,76
3.	16-20	III	14,82
4.	21-25	IV	11,80
5.	26-30	V	9,84
6.	31-35	VI	8,46
7.	36-40	VII	7,42
8.	41-45	VIII	6,61
9.	46-50	IX	5,96
10.	51-55	X	5,43
11.	56-60	XI	4,99
12.	61-65	XII	4,62
13.	66-70	XIII	4,30
14.	71-75	XIV	4,01
15.	76-80	XV	3,78
16.	81-85	XVI	3,56
17.	86-90	XVII	3,37
18.	91-95	XVIII	3,19
19.	96-100	XIX	3,04
20.	101-105	XX	2,90
21.	106-110	XXI	2,77
22.	111-115	XXII	2,65
23.	116-120	XXIII	2,55
24.	121-125	XXIV	2,44
25.	126-130	XXV	2,35
26.	131-135	XXVI	2,27
27.	136-140	XXVII	2,18
28.	141-145	XXVIII	2,11
29.	146-150	XXIX	2,04
30.	151-200	XXX	1,98
31.	201-300	XXXI	2,18
32.	preko 300	XXXII	2,35

Izvor: podnesak poduzetnika Ponikve d.o.o. od 21. rujna 2005., Klasa: UP/I 030-02/2004-01/66, Urbroj:379-02-05-44-34 i web stranice «Službenih novina PGŽ, broj 45/04 [<http://www.sn.pgz.hr>]

Gore navedenim cjenikom promijenjene su cijene za pojedine kategorije potrošača kao što je prikazano u tablici. Potrošači su i dalje podijeljeni u 32 kategorije. Analiza predmetnog cjenika odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda navodi na zaključke o istim nelogičnostima kao i kod, prethodno analiziranih do tada važećih, cjenika opisanih pod točkama 9.1.2. i 9.2.2. ovog obrazloženja. Cjenik ne određuje linearan i logičan odnos između potrošnje vode i cijene koja se za tu potrošnju plaća.

## 10. Negativni učinci pokrivanja fiksnih troškova sustava kroz volumetrijski iznos naknade

Prilikom analize učinaka predmetnih cjenika na pojedine kategorije potrošača, Agencija je analizirala implementiranje fiksne naknade u volumetrijski iznos naknade. Pri tome se analiza bazirala na dva pristupa. Prvi je da se ukupan iznos naknade koji plaćaju potrošači dijele u omjeru 95% prema 5% u skladu s omjerom troškova. Drugi pristup je da se pretpostavi jedinstven iznos fiksne naknade u određenom iznosu te da se temeljem toga promatra kako takav cjenik utječe na potrošače.

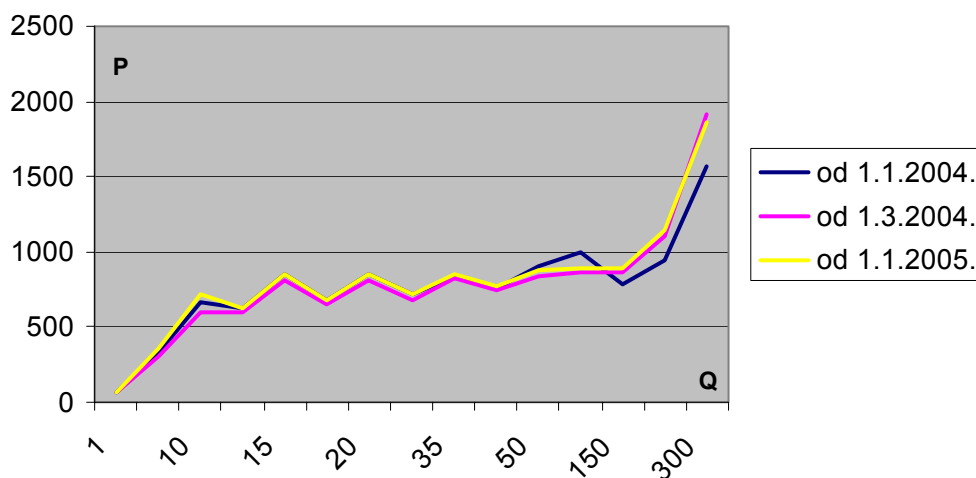
Ukoliko se pretpostavi omjer fiksnih (od 95%) i varijabilnih troškova (od 5%) i da se u istom omjeru ti troškovi pokrivaju godišnjim iznosom plaćanja od strane pojedine kategorije potrošača, dobiva se donji tablični prikaz.

Tablica 9. Prikaz iznosa plaćanja naknada u godišnjem obračunu pojedinih kategorija potrošača temeljem predmetnih cjenika poduzetnika Ponikve d.o.o.

	od 1. siječnja 2004.		od 1. ožujka 2004.		od 1. siječnja 2005.	
Potrošnja u m <sup>3</sup>	Iznos u kunama	95% od ukupnog iznosa	Iznos	95% od ukupnog iznosa	Iznos	95% od ukupnog iznosa
1	2	3	4	5	6	7
1	70	66,5	63	59,9	75	71,3
5	350	332,5	315	299,3	375	356,3
10	700	665	630	598,5	750	712,5
11	660	627	629	597,6	655,2	622,4
15	900	855	859,1	816,1	893,4	848,7
16	720	684	683,8	649,6	711,2	675,6
20	900	855	854,8	812,1	889	844,55
21	756	718,2	720,3	684,3	749,1	711,6
35	875	831,3	867,3	823,9	902	856,9
36	792	752,4	785,2	745,9	816,5	775,7
50	950	902,5	881,5	837,4	917	871,2
100	1050	997,5	904	858,8	940	893
150	825	783,8	903	857,9	939	892,1
200	1000	950	1160	1102	1200	1140
300	1650	1567,5	2010	1909,5	1965	1866,8

Obrada: Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja; Napomena: Obračun temeljem cijene metra kubičnog opskrbe vodom bez uključenog iznosa koncesijske naknade, naknade za zaštitu i korištenje voda i PDV-a

Slika 12. Grafički prikaz 95 posto obračuna od ukupnog godišnjeg obračuna za potrošnju vode temeljem cjenika poduzetnika Ponikve d.o.o.

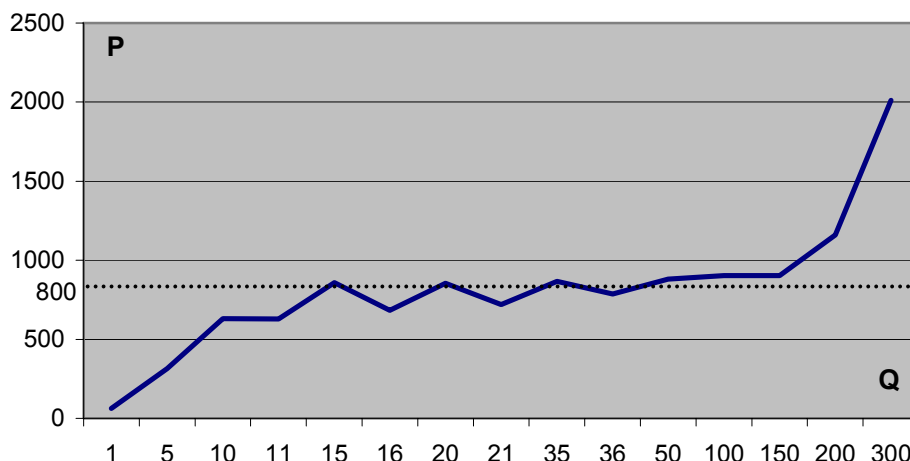


Izvor: Službene novine Primorsko-goranske županije br. 34/03, 8/04 i 45/04 [<http://www.sn.pgz.hr>]; podnesak poduzetnika Ponikve d.o.o. od 21. rujna 2005., Klasa: UP/I 030-02/2004-01/66, Urbroj:379-02-05-44-34 Obrada: Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja  
Napomena: Cjenik od 1. ožujka 2004. i 1. siječnja 2005. imaju za 31. kategoriju raspon od 201 do 300 m<sup>3</sup>, a za 32. kategoriju od 300 m<sup>3</sup>

U kolonama 3., 5. i 7. tablice 9., te iz slike 12. vidljiv je različit iznos naknada za pojedine razine potrošnje pod pretpostavkom da 95 postotnim iznosom naknade od iznosa naknade potrošači pokrivaju fiksne troškove sustava. U tom slučaju vidljive su izuzetne razlike u pokrivanju tih troškova za različite razine potrošnje.

Agencije je analizirala i drugi spomenuti pristup pod pretpostavkom da svaki potrošač sudjeluje u podmiranju fiksnog troška s jednakim iznosom. Primjerice 800 kuna u ukupnom godišnjem obračunu vode. Prikaz sa slike 13. pokazuje da se na taj način pojedini potrošači nalaze u neravnopravnom položaju budući da neki potrošači ne podmiruju ni fiksni trošak koji bi im takvim izračunom pripadao, dok drugi plaćaju i fiksni i veći iznos varijabilnog troška. Tako potrošači s godišnjim iznosima potrošnje vode od 15, 20, 35 i iznad 50 m<sup>3</sup> pokrivaju pretpostavljen iznos fiksnog troška koji ih pripada i plaćaju varijabilni dio troškova, dok potrošači s godišnjim iznosima potrošnje vode od 16, 21 i 36 m<sup>3</sup> i s potrošnjom ispod 15 m<sup>3</sup> ne pokrivaju ni fiksni trošak koji bi ih izračunom pripadao. Ovakvi rezultati dobili bi se i uz bilo koji drugi pretpostavljeni iznos fiksnih troškova po pojedinom potrošaču. Sve to ukazuje na neprihvatljivost tarifnog sustava čija je posljedica neravnopravan tretman pojedinih potrošača u odnosu na druge. Takav tarifni sustav u kojem se fiksna naknada pokušala uključiti u volumetrijski obračun određivanja naknada, dovodi nužno do stavljanja u neravnopravan položaj jednih potrošača u odnosu na druge te zato nije prihvatljiv niti primijenjen ni u jednoj zemlji na području EZ-a.

Slika 13. Grafički prikaz odnosa količine potrošnje i cijene vode temeljem cjenika poduzetnika Ponikve d.o.o.



Izvor: Službene novine Primorsko-goranske županije br. 8/04, web stranice Službenih novina Primorsko-goranske županije [<http://www.sn.pgz.hr>]; Obrada: Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja

### 11. Negativni učinci podjele potrošača s obzirom na različitu razinu potrošnje tijekom pojedinih mjeseci u godini

Agencija je utvrdila da podjela potrošača s obzirom na različitu razinu potrošnje tijekom pojedinih mjeseci tijekom godine i temeljem toga utvrđenih Odluka o načinu plaćanja i visini cijena komunalnih usluga, odnosno njezinih izmjena i dopuna pokazuje diskriminatoran učinak. Također, utvrđeno je da je netočna teza poduzetnika Ponikve d.o.o. iz njegovih očitovanja dostavljenih Agenciji da bi drugačijim načinom određivanja tarife "povremeni" potrošači bili privilegirani u odnosu na "stalne". Kada se izgrađuje sustav opskrbe vodom i pripadajuća infrastruktura, tada takav sustav ne prepoznaje tko je "stalni", a tko "povremeni" potrošač. Mreža vodovoda mora biti izgrađena na taj način da pruža svim potrošačima otoka Krka uslugu opskrbe pitkom vodom. Stanovništvo Krka, oni koji stalno prebivaju na njemu, nisu strogo koncentrirani bilo u unutrašnjosti ili u mjestima uz obalu. Isto tako, "povremeni" stanovnici nisu isključivo koncentrirani u jednom naselju na otoku Krku, već u svim naseljima uz obalu otoka Krka. Ovime se želi naglasiti da se zbog potpune opskrbe potrošača na otoku Krku svakako mora izgraditi sveobuhvatna vodovodna mreža koja će opskrbljivati potrošače u svim dijelovima otoka. Ne ulazeći u tehničke specifičnosti u izgradnji vodovodne mreže, činjenica je da značajan trošak nastaje u izgradnji mreže. U tom smislu veći broj potrošača, bez obzira jesu li "stalni" ili "povremeni", djeluje samo pozitivno u ekonomskom smislu iz više razloga. Prvi je da veći broj potrošača smanjuje prosječne fiksne troškove po pojedinom potrošaču ako se promatra dugoročno razdoblje, primjerice godišnje. Prosječni fiksni troškovi izračunavaju se dijeljenjem ukupnih fiksnih troškova (FT) s brojem potrošača (N):

$$\text{fiksni trošak po potrošaču} = \text{FT} / \text{N} \quad (\text{Formula 2.})$$

Na taj je način vidljivo da povećanje broja potrošača u nazivniku formule smanjuje prosječne troškove. Jednako tako povećana potrošnja, a time i proizvodnja promatrana na godišnjoj razini dovodi do smanjivanja marginalnih troškova proizvodnje. A kako je već prije navedeno, idealni sustav određivanja naknada za uslugu opskrbe vodom bio bi onaj koji kombinira fiksnu naknadu i naknadu baziranu na volumetrijskoj bazi, a koja bi trebala odražavati marginalne troškove opskrbe.

Nadalje, sustav opskrbe vodom karakterizira načelo solidarnosti. Ono se očituje prije svega u principu prosječnih troškova i solidarnom podmirivanju tih troškova. Inače bi nastao čitav niz pitanja i problema u izračunu stvarnih troškova opskrbe. Na taj način potrošač koji se nalazi primjerice pet kilometara od izvorišta i koji stvarno "troši" pet kilometara vodovodne infrastrukture, mogao bi zahtijevati pokrivanje i obračun manjeg iznosa fiksnih troškova u skladu sa stvarnim troškovima koji nastaju prema njemu kao potrošaču. U tom smislu treba objasniti i načelo solidarnosti vezano uz namjenski porast cijene u ljetnim mjesecima u razdoblju od 1. lipnja do 30. rujna u iznosu od 1,50 kuna po m<sup>3</sup>. S obzirom na karakter potrošnje može se zaključiti da se u relativnom i apsolutnom iznosu od ukupnog iznosa prikupljenih sredstava iz ove osnove veći iznos sredstava prihoduje od "povremenih" potrošača. S druge strane, tako prikupljena sredstva koriste se za investicije na vodoopskrbnom sustavu otoka Krka, a prema Konceptiji razvoja vodoopskrbe na otoku Krku od 2001. do 2008. (objavljene na web stranicama poduzetnika Ponikve d.o.o.; <http://www.ponikve.hr>). Među ostalim investicijama u tom dokumentu navodi se na str. 13. i dovođenje vode u one dijelove otoka koji danas nemaju vodu. U tom dijelu spominje se područje Dobrinjštine koje je u centralnom dijelu otoka i koji nema izražen turistički karakter te u kojem u najvećem dijelu ili gotovo isključivo prebivaju "stalni" potrošači. U dijelu tih investicija ulaze i sredstva prikupljena na gore spomenut način. Na taj način se tvrdnja poduzetnika Ponikve d.o.o. o tome da bi bez ovakvog tarifnog sustava "*povremeni potrošači bili privilegirani, a stalni dovedeni u neravnopravan (lošiji) položaj*" mogla smisljeno promijeniti da "povremeni" potrošači financiraju nešto gdje ne participiraju. Ali naravno da se tvrdnja neće iskazati jer upravo načelo solidarnosti u sustavu opskrbe vodom nalaže da svi potrošači solidarno participiraju u razvoju i održavanju sustavom te da ne treba pojedini potrošače ili kategorije potrošača stavljati u neravnopravan položaj.

Činjenica da pojedini potrošači stalno prebivaju na otoku je pitanje koje se sustavno rješava, a ne putem cjenika. Zakon o otocima je jedno vrijeme prepoznavao ovu kategoriju potrošača i osiguravao određena sredstva iz državnog proračuna temeljem transfera za pokrivanje punog iznosa cijene vode komunalnim društvima. Međutim, cijena vode određena od strane komunalnog društva za sve potrošače mora biti jednaka. Pitanje uvažavanja specifičnih uvjeta života na određenim područjima rješava se putem transfera. I to je jedini prihvatljiv način koji ne diskriminira različite skupine potrošača.

Agencije je analizirala sve tehničke i ekonomske specifičnosti djelatnosti opskrbe vodom. U tom smislu, treba zaključiti da u vodoopskrbnom sustavu nastaju troškovi i onda kada se sam krajnji proizvod (voda) ne upotrebljava. Načelo solidarnosti i jednakosti svih potrošača upućuje na to da je opravdan određeni iznos naknade za održavanje i upravljanje sustavom koji bi se obračunavao u jednakom iznosu prema svim potrošačima tijekom određenog vremenskog razdoblja. Obično je to mjesečni obračun. Agencije je komparativnim uvidom u praksu na području EZ-a zaključila da se taj iznos naknade (kao fiksna i/ili minimalna naknada) javlja gotovo u svim zemljama EZ-a. Struka i komparativna praksa pokazale su kakvi tarifni sustavi ispunjavaju zahtjeve za nediskriminatoran odnos prema svim kategorijama potrošača, s jedne strane, i za osiguranjem dovoljnih financijskih sredstava u upravljanju sustavom opskrbe vodom koji osigurava održivost i razvoj, s druge strane.

## 12. Komparativni prikaz tarifnih sustava koji primjenjuju poduzetnici u djelatnosti opskrbe vodom na određenim otocima u Republici Hrvatskoj

Agencija je pri izradi ekonomske analize analizirala i tarifne sustave koje primjenjuju poduzetnici u djelatnosti opskrbe vodom na određenim otocima u Republici Hrvatskoj, i to:

- Vodovod i čistoća Cres Mali Lošinj d.o.o., Cres, otok Cres i Mali Lošinj,
- Hvarski vodovod d.o.o., Jelsa, otok Hvar,

- Vodovod Brač d.o.o., Supetar, otok Brač te
- Komunalno društvo Pag d.o.o., Pag, otok Pag.

Navedeni poduzetnici i otoci izabrani su zbog pretpostavke da imaju sličan karakter poslovanja s otokom Krkom i poduzetnikom Ponikve d.o.o., kako u tehničkom smislu, tako i u smislu strukture i karaktera potrošnje, te zbog jedinstvenog zakonodavnog okvira u kojem odabrani poduzetnici djeluju.

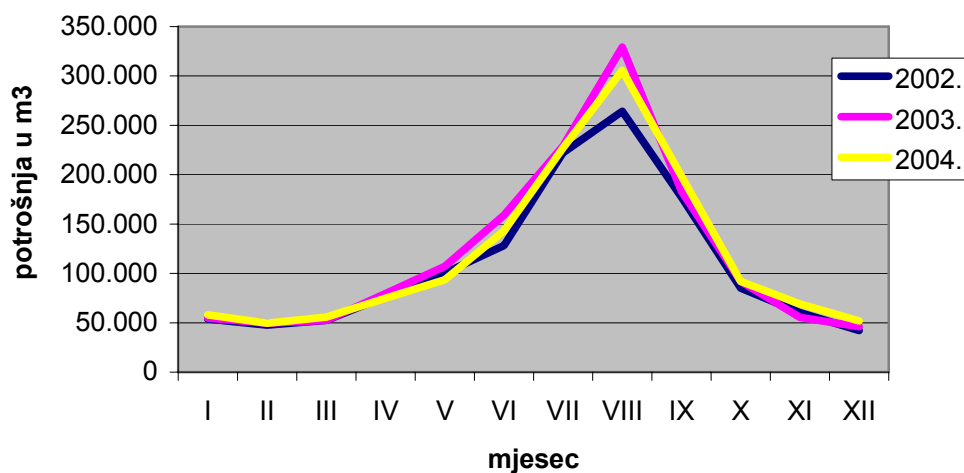
Struktura potrošnje pitke vode za četiri odabrana poduzetnika pokazuje slični sezonski karakter, gdje potrošnja izrazito raste tijekom ljetnih mjeseci, odnosno u mjesecu lipnju, srpnju, kolovozu i rujnu tijekom kalendarske godine. Izrazito naglašeni sezonski karakter potrošnje i činjenica da svi spomenuti poduzetnici djelatnost opskrbe vodom te odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda obavljaju na otocima, daje kvalitetan i reprezentativni uzorak na temelju kojega se mogu donijeti određeni zaključci o tarifnim sustavima koji se primjenjuju.

U nastavku se prikazuju cjenici navedenih odabranih poduzetnika. Cjenici prikazuju cijene vode bez uključenih naknada i PDV-a

#### 12.1. Analiza cjenika poduzetnika Vodovod i čistoća Cres Mali Lošinj d.o.o.

Struktura potrošnje vode na otocima Cresu i Malom Lošinjju pokazuje izraziti sezonski karakter pri čemu potrošnja vode raste tijekom lipnja, srpnja, kolovoza i rujna što je prikazano na slici 14.

Slika 14. Grafički prikaz potrošnje vode na otoku Cresu i Malom Lošinjju putem vodovodne mreže poduzetnika Vodovod i čistoća Cres i Mali Lošinj d.o.o. u razdoblju 2002., 2003. i 2004. godine



Izvor: podnesak poduzetnika Vodovod i čistoća Cres Mali Lošinj d.o.o. od 31. ožujka 2005., Klasa:UP/I 030-02/2004-01/66, Urbroj: 379-02-05-28-22; Obrada: Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja



Tarifni sustav za opskrbu vodom za kućanstva prikazan je u donjoj tablici.

razdoblje	cijena vode u kunama po 1m <sup>3</sup>
01.06 – 30.09.	4,50
01.10. – 31.05.	3,26

Iz ovog tarifnog sustava vidljivo je da se primjenjuje linearna volumetrijska tarifa bez fiksne naknade koja uključuje sezonsku komponentu. Sezonska tarifa na snazi je od 1. lipnja do 30. rujna. Cijena odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda se obračunava po linearnoj volumetrijskoj tarifi i iznosi 2,06 kuna po 1m<sup>3</sup> potrošene vode.

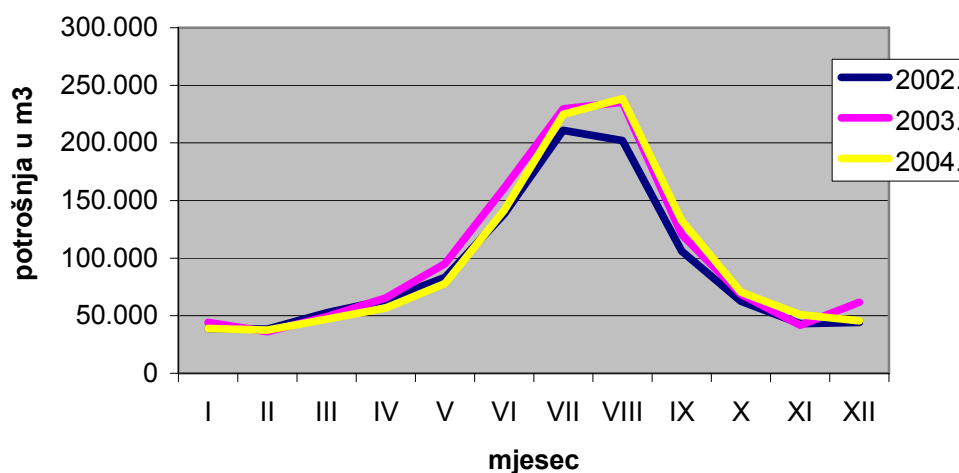
## 12.2. Analiza cjenika poduzetnika Hvarski vodovod d.o.o.

Struktura potrošnje vode na otoku Hvaru pokazuje izraziti sezonski karakter pri čemu potrošnja vode raste tijekom lipnja, srpnja, kolovoza i rujna što je prikazano na slici 15.

Odluka o utvrđivanju cijena usluga isporuke pitke vode na području otoka Hvara donesena je na sjednici Skupštine društva Hvarski vodovod d.o.o. 10. studenog 2003., a potvrđena 22. prosinca 2003. godine.

Temeljem tog cjenika utvrđena je cijena isporuke pitke vode po 1m<sup>3</sup> za kućanstva u iznosu od 6,10 kuna. U cjenik nije ugrađena sezonska komponenta te se može zaključiti da se primjenjuje sustav linearne volumetrijske tarife bez fiksne naknade.

Slika 15. Grafički prikaz potrošnje vode na otoku Hvaru putem vodovodne mreže poduzetnika Hvarski vodovod d.o.o. u razdoblju 2002., 2003. i 2004. godine



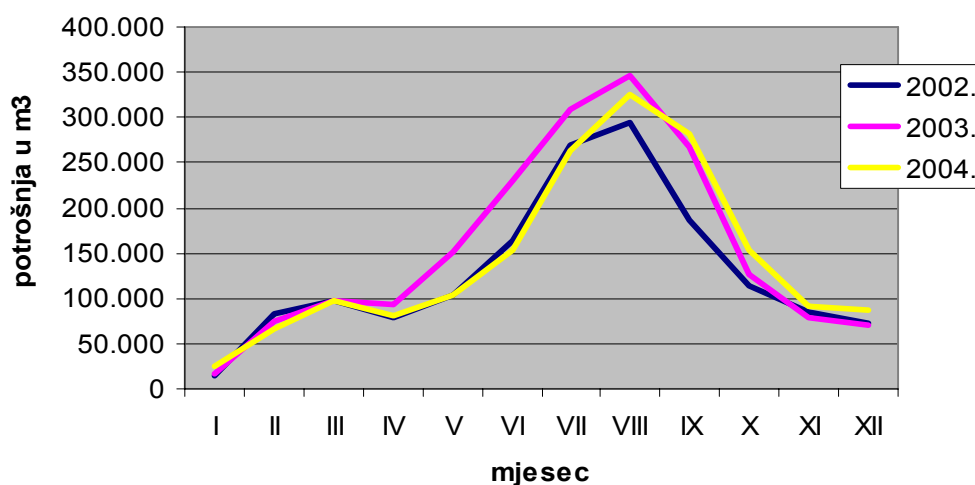
Izvor: podnesak poduzetnika Hvarski vodovod d.o.o. od 1.travnja 2005., Klasa:UP/I 030-02/2004-01/66, Urbroj: 379-02-05-28-24; Obrada: Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja

### 12.3. Analiza cjenika poduzetnika Vodovod Brač d.o.o.

Struktura potrošnje vode na otoku Braču pokazuje izraziti sezonski karakter pri čemu potrošnja vode raste tijekom lipnja, srpnja, kolovoza i rujna što je prikazano na slici 16.

Cijena vode koja se primjenjuje od strane poduzetnika Vodovod Brač d.o.o. od 1. listopada 2004. godine iznosi 4,00 kune. Nema sezonskih komponenti u cjeniku te se može zaključiti da se primjenjuje sustav linearne volumetrijske tarife bez fiksne naknade. Cijena odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda se obračunava se po linearnoj volumetrijskoj tarifi i iznosi 1,60 kuna po  $1\text{m}^3$  potrošene vode.

Slika 16. Grafički prikaz potrošnje vode na otoku Braču putem vodovodne mreže poduzetnika Vodovod Brač d.o.o. u razdoblju 2002., 2003. i 2004. godine

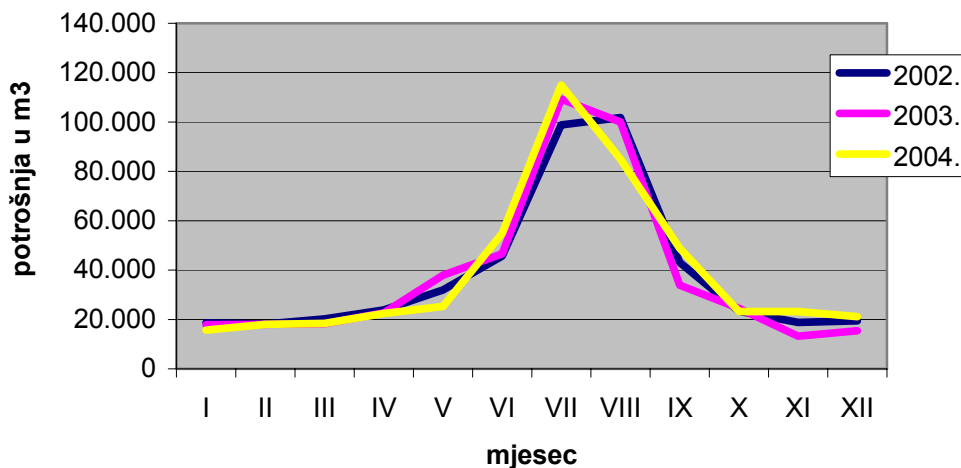


Izvor: podnesak poduzetnika Vodovod Brač d.o.o. od 4. travnja 2005., Klasa:UP/I 030-02/2004-01/66, Urbroj: 379-02-05-28-25; Obrada: Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja

#### 12.4. Analiza cjenika poduzetnika Komunalno društvo Pag d.o.o.

Struktura potrošnje vode na otoku Pagu pokazuje izraziti sezonski karakter pri čemu potrošnja vode raste tijekom lipnja, srpnja, kolovoza i rujna što je prikazano na slici 17.

Slika 17. Grafički prikaz potrošnje vode na otoku Pagu putem vodovodne mreže poduzetnika Komunalno društvo Pag d.o.o. u razdoblju 2002., 2003. i 2004. godine



Izvor: podnesak poduzetnika Komunalno društvo Pag d.o.o. od 31. ožujka 2005., Klasa:UP/I 030-02/2004-01/66, Urbroj: 379-02-05-28-23; Obrada: Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja

Tarifni sustav za opskrbu vodom kućanstava poduzetnika Komunalno društvo Pag d.o.o. je:

razdoblje	cijena vode u kunama po 1m <sup>3</sup>
01.06 – 30.09.	7,40
01.10. – 31.05.	4,40

Iz prikazanog tarifnog sustava zaključuje se da se primjenjuje linearna volumetrijska tarifa bez fiksne naknade koja uključuje sezonsku komponentu. Sezonska tarifa na snazi je od 1. lipnja do 30. rujna.

Iz komparativnog prikaza tarifnih sustava koje primjenjuju navedeni odabrani poduzetnici u djelatnosti opskrbe vodom na određenim otocima u Republici Hrvatskoj a koji u odnosu na poduzetnika Ponikve d.o.o. imaju vrlo slične karakteristike, kako u tehničkom smislu, tako i u smislu strukture i karaktera potrošnje, utvrđeno je da tarifni sustav koji primjenjuje poduzetnik Ponikve d.o.o. predstavlja jedinstveni primjer načina određivanja cijene vode. Upravo suprotan primjer daju prikazani tarifni sustavi budući da isti, neovisno o tome uključuju li sezonsku komponentu, predstavljaju primjere logičnog, sustavnog i pravednog određivanja cijene vode po prostornom metru, pa je stoga cijena vode po prostornom metru ista za sve potrošače, a razlika u njihovim računima za potrošenu vodu posljedica je stvarne potrošnje vode.

### 13. Komparativni prikaz tarifnih sustava u djelatnosti opskrbe vodom na području zemalja Europske unije

Agencija je analizirala i komparativnu praksu na području EU u djelatnosti opskrbe vodom, kao i primjenjivane tarifne sustave te je utvrđeno da su u najvećoj mjeri zastupljena dva tarifna sustava i to:

- linearna volumetrijska tarifa i
- rastuća razred tarifa.

Pri tome velika većina primjenjivanih tarifnih sustava za obje ove kategorije uključuje fiksnu naknadu.

Najčešće primjenjivani tarifni sustavi na području EU su tarifni sustavi koji primjenjuju linearnu volumetrijsku tarifu. Unutar te kategorije tarifa većinom se primjenjuje sustav koji uključuje volumetrijsku stopu i fiksnu naknadu, kao što je to osobito slučaj u Austriji, Finskoj, Švedskoj, Njemačkoj, Poljskoj i Švicarskoj, a zastupljeni su i sustavi koji primjenjuju volumetrijsku stopu bez fiksne naknade. Tako primjerice u Mađarskoj većina poduzetnika koji obavljaju djelatnosti opskrbe vodom (njih 95%) primjenjuje linearnu volumetrijsku tarifu bez fiksne naknade. Rastuća razred tarifa koja predstavlja sustav gdje cijena vode po razredima potrošnje raste u skladu s potrošnjom upotrebljava se na području Belgije, Grčke, Italije, Španjolske i Portugala. Međutim tu treba naglasiti da je analiza komparativne prakse EZ-a pokazala da se u slučaju uporabe razred tarifa broj razreda kreće u rasponu od dva do maksimalno pet razreda i nigdje na području EU nije u uporabi tarifa s više od pet razreda.



II. Uvidom u detaljno provedenu ekonomsku i pravnu analizu u ovom predmetu, Vijeće za zaštitu tržišnog natjecanja je temeljem članka 34. i članka 35. stavak 1. točka 2. ZZTN-a, na 47. sjednici, održanoj 20. listopada 2005., ocijenilo da je, u konkretnom slučaju, nesporno dokazano da poduzetnik Ponikve d.o.o., kao prirodni monopolist u vladajućem položaju na mjerodavnom tržištu opskrbe vodom kućanstava putem vodovodne mreže i odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda kućanstava na otoku Krku, u smislu članka 15. ZZTN-a, počevši od 12. studenog 2003. na dalje narušava tržišno natjecanje zlouporabom svog vladajućeg položaja na navedenom mjerodavnom tržištu izravnim nametanjem nepravednih prodajnih cijena i to temeljem:

- a) Odluke o načinu plaćanja i visini cijene komunalnih usluga - pročišćeni tekst - 2004. godine, broj 45/s - 1/03, od 12. studenoga 2003., s primjenom počevši od 1. siječnja 2004. godine ("Službene novine" PGŽ, broj 34/03),
- b) Odluke o izmjenama i dopunama Odluke o načinu plaćanja i visini cijene komunalnih usluga - pročišćeni tekst 2004. broj 45/s-1/03 ("Službene novine" PGŽ, broj 34/03), donesene temeljem odluke Skupštine društva broj 1-sl/1-04, od 26. siječnja 2004., koja je objavljena u "Službenim novinama" PGŽ, broj 8/04, s primjenom počevši od 1. ožujka 2004.,te
- c) Odluke o izmjenama i dopunama Odluke o načinu plaćanja i visini cijene komunalnih usluga - pročišćeni tekst ("Službene novine" PGŽ, broj 34/03 do 22/04) donesene temeljem odluke Skupštine društva, broj 6/s -1/04, od 26. studenoga 2004., koja je objavljena u "Službenim novinama" PGŽ, broj 45/04, s primjenom počevši od 1. siječnja 2005.

Provedena ekonomska i pravna analiza u konkretnom predmetu nesporno je dokazala da poduzetnik Ponikve d.o.o. navedenim Odlukama, počevši od 12. studenog 2003. na dalje, diskriminira potrošače izravnim nametanjem nepravednih prodajnih cijena, sukladno članku 16. stavku 1. i stavku 2. točki 1. ZZTN-a. Rečenim Odlukama isti primjenjuje tarifu komunalnih usluga na području otoka Krka, kojom je podijelio kućanstva u 32 razreda, odnosno 32 kategorije potrošača, koji plaćaju različite cijene opskrbe vodom, odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda po prostornom metru ovisno od godišnje količine potrošene vode. Naime, u navedenoj tarifi nije određen linearan ili logičan odnos između potrošnje vode i cijene koja se za tu potrošnju plaća. Takvim tarifiranjem dovodi se pojedine potrošače u različitim kategorijama, ali i potrošače unutar pojedinih kategorija iz predmetnih Odluka u neravnotežan položaj u odnosu na druge. Rečene Odluke ne upućuju potrošače na racionalnu potrošnju vode ili potrošnju prema njihovim potrebama, već potrošači postižu veću financijsku korisnost kada vodu troše neracionalno, odnosno bespotrebno, jer u tom slučaju trošeći više vode plaćaju niži iznos naknade.

S obzirom na utvrđeno, Vijeće je donijelo odluku da se poduzetniku Ponikve d.o.o.,u smislu članka 17. točka 3. ZZTN, naloži donošenje nove Odluke o načinu plaćanja i visini cijene komunalnih usluga ili donošenje nove Odluke o izmjenama i dopunama rečenih odluka, kojom će isti odrediti novu cijenu opskrbe vodom kućanstava putem vodovodne mreže i odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda kućanstava na otoku Krku bez nametanja nepravednih prodajnih cijena. Poduzetnik Ponikve d.o.o. je obavezan izvršiti ovaj nalog bez odgode, a najkasnije u roku od tri (3) mjeseca od dana dostave ovoga rješenja.

U svezi s navedenim, poduzetnik Ponikve d.o.o. je dužan izraditi cjenik kojim će odrediti cijenu opskrbe vodom kućanstava putem vodovodne mreže i odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda kućanstava na otoku Krku slobodnim odabirom modela tarifiranja, pod uvjetom da odabranim modelom tarifiranja ne nameće nepravedne prodajne cijene kojima bi doveo potrošače u nejednak položaj, odnosno osigura učinkovito funkcioniranje sustava

opskrbe vodom i odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda, te očuvanje vode kao vrlo važnog prirodnog resursa za Republiku Hrvatsku. Naime, komparativna analiza navedenog mjerodavnog tržišta u Republici Hrvatskoj i na području EU nesporno je dokazala, suprotno navodima poduzetnika Ponikve d.o.o., da je takvo tarifiranje, uz uvažavanje načela oskudnosti resursa vode i posebnog značaja vode, moguće postići. Svaka kombinacija u tarifiranju, kojom bi se fiksna naknada pokušala uključiti u volumetrijski iznos naknade, dovela bi do stavljanja u neravnopravni položaj jedinih potrošača u odnosu na druge, pa takva kombinacija u tarifiranju nije prihvaćena niti implementirana nigdje na području EU.

Vijeće je poduzetniku Ponikve d.o.o., u smislu članka 17. točka 2. ZZTN, zabranilo svako buduće postupanje, odnosno donošenje novih Odluka o načinu plaćanja i visini cijene komunalnih usluga, odnosno novih Odluka o izmjenama i dopunama važećih odluka kojima bi isti mogao dovesti potrošače u nejednak položaj određujući nepravedne prodajne cijene opskrbe vodom kućanstava putem vodovodne mreže i nepravedne cijene odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda kućanstava na otoku Krku.

Vijeće je ovakvu odluku donijelo uzimajući u obzir dvije važne činjenice. Stupanjem na snagu SSP (1. veljače 2005.) Republika Hrvatska se obvezala implementirati i odredbe direktive WFD (detaljnije opisano pod točkom I.1. i I.7. ovoga obrazloženja), pa je istu trebalo uzeti u obzir i u rješavanju ove upravne stvari. Direktiva WFD izražava načela oskudnosti resursa vode i posebnog značaja vode, načelo štednje, načelo zaštite okoliša i s ekonomske točke gledišta načelo punog pokrivanja troškova. Štednju vode treba poticati na svim razinama. Slijedom iznijetoga, direktiva WFD svojim načelima sugerira da tarifni sustavi moraju poticati štednju vode i održiv razvoj. Svaku dodatnu potrošnju treba dakle obeshrabrivati, što u konkretnom slučaju nije postignuto predmetnim cjenicama poduzetnika Ponikve d.o.o. Naprotiv isti su upućivali potrošače na nerazumnu i bespotrebnu potrošnju.

Nadalje, Vijeće članak 22. stavak 2. Zakona o zaštiti potrošača shvaća na način da isti omogućuje poduzetnicima u ovoj specifičnoj djelatnosti da u svoje tarife ugrade odgovarajuću fiksnu naknadu. Riječ je o naknadi koja je opravdana temeljem specifičnosti troškova u ovoj djelatnosti u kojima je izražen izrazito visok iznos fiksnih troškova. Ova naknada napose je opravdana u poslovanju onih poduzetnika čija potrošnja u sustavu ima sezonsku komponentu i čiji su troškovi izvjesni i raspoređeni pravilno tijekom cijele godine, a većina prihoda se ostvaruje sezonski. Nadalje, Vijeće smatra da potrošači plaćanjem naknade kojima se pokrivaju fiksni troškovi isključivo namijenjeni za održavanje, odnosno održiv razvoj tako specifičnog sustava ne plaćaju više od onoga što su potrošili. Navedeno stajalište Vijeća potvrđuje i komparativno pravo i praksa u zemljama članicama EU u kojima se u tarifne sustave usluga opskrbe vodom u pravilu implementira fiksna naknada.

Stoga je odlučeno kao u točkama I., II. III. i IV. izreke ovoga rješenja.

S obzirom da su poduzetnik Ponikve d.o.o. i odgovorna osoba tog poduzetnika opisanim postupanjem ostvarili biće djela iz članka 61. stavka 1. točke 2. i stavka 2. ZZTN, Agencija će protiv rečenih poduzetnika podnijeti zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka nadležnom prekršajnom sudu, sukladno članku 60. ZZTN.

III. Izdavanje rješenja kojim se okončava postupak utvrđivanja zlorabe vladajućeg položaja poduzetnika pred Agencijom podliježe naplati upravnih pristojbi sukladno odredbi članka 2. stavak 1. Zakona o upravnim pristojbama («Narodne novine», broj 8/96, 77/96, 95/97, 131/97, 68/98, 145/99, 116/00, 163/03, 17/04 i 110/04; dalje: Zakon o upravnim pristojbama), te članka 2. točka 1d. i članka 4. točka 2. Uredbe o izmjeni tarife upravnih pristojbi iz zakona o upravnim pristojbama («Narodne novine», broj 141/04; dalje: Uredba o izmjeni tarife Zakona o upravnim pristojbama).

Upravna pritojba u iznosu od 5.000,00 kuna za zahtjev za pokretanjem postupka u kojem sudjeluju stranke sa suprotnim interesima u smislu članka 42. ZZTN-a a naročito za zahtjev za utvrđivanjem zlouporabe vladajućeg položaja na tržištu, naplaćuje se sukladno članku 2. točka 1d., odnosno tarifnom broju 106. točka 1d. Uredbe o izmjeni tarife Zakona o upravnim pritojbama.

Upravna pritojba u iznosu od 50,00 kuna za rješenje o zlouporabi vladajućeg položaja u smislu članka 17. ZZTN-a, naplaćuje se sukladno članku 3. stavku 1. Zakona o upravnim pritojbama, te Tarifnom broju 2, Tarife upravnih pritojbi.

Agencija je 12. rujna 2005, zaprimila zahtjev HUZP za nadoknadu troškova postupka. HUZP je svoj zahtjev dostavio Agenciji., sukladno članku 114. stavak 2. i stavak 4.

Slijedom navedenog, budući da je HUZP u cijelosti uspio sa svojim zahtjevom u ovom upravnom postupku, sukladno članku 117. stavak 1. i 2. ZoUP-a, kojim je propisano da u postupku u kojem sudjeluju stranke sa suprotnim interesima, stranka koja je izazvala postupak i na čiju je štetu postupak okončan dužna je protivnoj stranci naknaditi opravdane troškove.

Navedeni iznos uplaćuje se u roku od osam (8) dana od dana dostave ovog rješenja posebnom uplatnicom u korist Državnog proračuna Republike Hrvatske u roku od osam (8) dana od dana dostave ovog rješenja na račun broj: 1001005-1863000160, u "poziv na broj odobrenja" upisati u pretpolje model "24", a u polje podatak prvi: 5002- (navesti matični broj subjekta). Ukoliko se navedeni iznos uplaćuje u devizama, isti se uplaćuje na devizni račun Ministarstva financija Republike Hrvatske broj: 702000-val-9182800-132344-091, kod Privredne banke Zagreb d.d. Zagreb (napomena: val- oznaka valute npr. 978 za EUR) prema srednjem tečaju Hrvatske narodne banke za valutu kojom se vrši plaćanje.

Također, sukladno odredbi članka 16. stavka 4. Zakona o upravnim pritojbama («Narodne novine», broj 8/96 i 131/97), nakon izvršene uplate obveznik uplate je dužan presliku posebne uplatnice, kao dokaz o obavljenoj uplati upravne pritojbe, žurno, a najkasnije u roku od osam (8) dana, dostaviti Agenciji s pozivom na klasu: gornju.

Ukoliko obveznik uplate upravne pritojbe ne izvrši uplatu upravne pritojbe Agencija će, protekom roka, od nadležne Porezne uprave, sukladno članku 10. stavak 2. Zakona o upravnim pritojbama, zatražiti prisilnu naplatu upravne pritojbe.

Slijedom iznijetoga, odlučeno je kao u točki V. izreke ovoga rješenja.

IV. Sukladno članku 59. stavku 1. ZZTN-a, a u svezi s člankom 57. točkom 3. toga zakona, rješenje Agencije kojim se utvrđuje zlouporaba vladajućeg položaja temeljem članaka 15. i 16. ZZTN-a objavljuje se u «Narodnim novinama». Stoga je odlučeno kao u točki VI. izreke ovoga rješenja.



### Uputa o pravnom lijeku

Ovo rješenje konačno je u upravnom postupku. Protiv ovog rješenja žalba nije dopuštena ali nezadovoljna stranka može pokrenuti upravni spor pred Upravnim sudom Republike Hrvatske u roku od trideset (30) dana od dana dostave ovoga rješenja.

Predsjednica Vijeća  
za zaštitu tržišnog natjecanja

Olgica Spevec

### Dostaviti:

1. Hrvatska udruga za zaštitu potrošača, n/r prof. dr. sc. Vesne Brčić-Stipčević, predsjednice, Trg kralja Petra Krešimira IV br. 2, 10000 Zagreb,
2. PONIKVE d.o.o., n/r gospodina Frane Mrakovčića, direktora  
Vršanska 14, 51 500 Krk,
3. Pismohrana, ovdje.

### Na znanje:

1. Ministarstvo, gospodarstva rada i poduzetništva, Vukovarska cesta 78, n/r g. Branka Vukelića, ministra,
2. Središnji državni ured za upravu, n/r gosp. Antuna Palarića, državnog tajnika, Maksimirska 63, 10 000 Zagreb,
3. Grad Krk, Gradsko poglavarstvo, Trg bana Josipa Jelačića 2, 51 500 Krk,
4. Općina Baška, Palada 88, 51 523 Baška,
5. Općina Dobrinj, Dobrinj 103, 51 514 Dobrinj,
6. Općina Malinska-Dubašnica, Lina Bolmarčića 22, 51 511 Malinska-Dubašnica,
7. Općina Omišalj, Prikešte 11, 51513 Omišalj,
8. Općina Vrbnik, Škujica 7, 51 516 Vrbnik,
9. Općina Punat, Novi put 2, 51 521 Punat.